

2022–2030 metų Viešojo valdymo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 01-004-08-04-01 „Didinti visuomenės įsitraukimą į vietos problemų sprendimą“ aprašo 5 priedas

2022–2030 M. PLĖTROS PROGRAMOS VALDYTOJOS LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS VIEŠOJO VALDYMO PLĖTROS PROGRAMOS PAŽANGOS PRIEMONĖS NR. 01-004-08-04-01 „DIDINTI VISUOMENĖS ĮSITRAUKIMĄ Į VIETOS PROBLEMŲ SPRENDIMĄ“ VEIKLOS „BENDRUOMENĖS INICIJUOTOS VIETOS PLĖTROS METODO (BIVP) TAIKYMAS: PARAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJŲ ĮGYVENDIMUI“ (ESF+) PROJEKTŲ FINANSAVIMO SĄLYGŲ APRAŠAS

1 lentelė

VEIKLOS AR POVEIKLĖS, KURIOMS NUSTATOMOS PROJEKTŲ FINANSAVIMO SĄLYGOS												
Veiklos ar poveiklės pavadinimas	Finansavimo šaltinis	Prioritetas ar komponentas	Uždavinys ar priemonė	Veikla ar poveiklė	Intervencinės priemonės kodas	Regionas, kuriam priskiriama veikla ar poveiklė	Paramos formos kodas	Pagrindinės teritorinės srities kodas (-ai)	Ekonominės veiklos kodas (-ai)	„Europos socialinio fondo +“ (toliau – ESF+) antrinių temų kodai	Lyčių lygybės matmens kodas	Nepanaudotos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšos (Taip / Ne)
2. Veikla „BIVP metodo taikymas: parama vietos plėtros strategijų įgyvendinimui“	ESF+ ir bendrojo finansavimo (toliau – BF) lėšos	4	4.7.	4.7.4 Skatinti aktyvesnį vietos bendruomenių dalyvavimą	152 – Priemonės, kuriomis skatinamos lygios galimybės ir aktyvus dalyvavimas visuomenėje	Sostinės regionas Vidurio ir vakarų Lietuvos regionas	01 – Dotacija	10 – Miestai, miesteliai ir priemiesčiai	23 – Socialinis darbas, bendruomeninės, socialinės ir asmeninės paslaugos	09 – Netaikoma	02 – Lyčių aspekto integravimas	Ne
2.1 Poveiklė „BIVP metodo taikymas: parama vietos plėtros“	ESF+ ir BF lėšos	4.	4.7.	4.7.4 Skatinti aktyvesnį vietos bendruomenių dalyvavimą	152 – Priemonės, kuriomis skatinamos lygios	Sostinės regionas	01 – Dotacija	10 – Miestai, miesteliai ir priemiesčiai	23 – Socialinis darbas, bendruomeninės, socialinės ir	09 – Netaikoma	02 – Lyčių aspekto integravimas	Ne

strategijų įgyvendinimui“ Sostinės regione (ESF+)					galimybės ir aktyvus dalyvavimas visuomenėje				asmeninės paslaugos			
2.3 Poveiklė „BIVP metodo taikymas: parama vietos plėtros strategijų įgyvendinimui“ Vidurio ir vakarų Lietuvos regione (ESF+)	ESF+ ir BF lėšos	4.	4.7.	4.7.4 Skatinti aktyvesnę vietos bendruomenių dalyvavimą	152 – Priemonės, kuriomis skatinamos lygios galimybės ir aktyvus dalyvavimas visuomenėje	Vidurio ir vakarų Lietuvos regionas	01 – Dotacija	10 – Miestai, miesteliai ir priemiesčiai	23 – Socialinis darbas, bendruomeninės, socialinės ir asmeninės paslaugos	09 – Netaikoma	02 – Lyčių aspekto integravimas	Ne

2 lentelė

2. Veikla „BIVP metodo taikymas: parama vietos plėtros strategijų įgyvendinimui“			
Rodiklio pavadinimas	Rodiklio kodas	Matavimo vienetai	Siektina reikšmė ir pasiekimo data
BIVP projektų veiklų dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje, dalis	R-01-004-08-04-01-02 (R.S.2.3517)	Procentai	40 (2029)
BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu	P-01-004-08-04-01-01 (P.S.2.1513)	Skaičius	781 (2029)
BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)	P-01-004-08-04-01-12 (P.N.2.4723)	Skaičius	20 000 (2029)

3 lentelė

2.1. Poveiklė „BIVP metodo taikymas: parama vietos plėtros strategijų įgyvendinimui“ Sostinės regione (ESF+)			
Rodiklio pavadinimas	Rodiklio kodas	Matavimo vienetai	Siektina reikšmė ir

			pasiekimo data
BIVP projektų veiklų dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje, dalis	R-01-004-08-04-01-02 (R.S.2.3517)	Procentai	40 (2029)
BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu	P-01-004-08-04-01-01 (P.S.2.1513)	Skaičius	131 (2029)
BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)	P-01-004-08-04-01-12 (P.N.2.4723)	Skaičius	3 355 (2029)

4 lentelė

2.3. Poveiklė „BIVP metodo taikymas: parama vietos plėtros strategijų įgyvendinimui“ Vidurio ir vakarų Lietuvos regione (ESF+)			
Rodiklio pavadinimas	Rodiklio kodas	Matavimo vienetai	Siektina reikšmė ir pasiekimo data
BIVP projektų veiklų dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje, dalis	R-01-004-08-04-01-02 (R.S.2.3517)	Procentai	40 (2029)
BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu	P-01-004-08-04-01-01 (P.S.2.1513)	Skaičius	650 (2029)
BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)	P-01-004-08-04-01-12 (P.N.2.4723)	Skaičius	16 645 (2029)

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Ministerija) stebėsenos rodiklių aprašymo kortelės

Siektini stebėsenos rodikliai skaičiuojami pagal stebėsenos rodiklių aprašymo korteles, kurios skelbiamos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos interneto svetainės vrm.lrv.lt skiltyje „Plėtros programos“, prie 2021–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Viešojo valdymo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 01-004-08-04-01 „Didinti visuomenės įsitraukimą į vietos problemų sprendimą“ (toliau – **Pažangos priemonė**) dokumentų (<https://vrm.lrv.lt/lt/administracine-informacija/planavimo-dokumentai-2/pletros-programos/2022-2030-metu-viesojo-valdymo-pletros-programa>).

SPECIALIEJI FINANSAVIMO REIKALAVIMAI

1. Taikomi teisės aktai ir sąvokos

1.1. Teisės aktai, kuriais vadovaujamasi rengiant, teikiant ir vertinant vietos plėtros projektų (toliau – **projektai**) įgyvendinimo planus (toliau – **PĮP**), priimant sprendimus dėl projektų finansavimo, sudarant projektų sutartis ir įgyvendinant projektus, finansuojamus pagal 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Viešojo valdymo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 01-004-08-04-01 „Didinti visuomenės įsitraukimą į vietos problemų sprendimą“ veiklos „Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros metodo (BIVP) taikymas: parama vietos plėtros strategijų įgyvendinimui“ (ESF+) projektų finansavimo sąlygų aprašą (toliau – **Aprašas**):

Bendrieji teisės aktai:

1.1.1. 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės;

1.1.2. 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1057, kuriuo nustatomas „Europos socialinis fondas +“ (ESF+) ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1296/2013;

1.1.3. Lietuvos Respublikos partnerystės sutartis, patvirtinta Europos Komisijos 2022 m. balandžio 22 d. įgyvendinimo sprendimu, kuriuo patvirtinama partnerystės sutartis su Lietuva (apie nurodytą sprendimą EK pranešė dokumentu Nr. C(2022)2427) su visais pakeitimais;

1.1.4. 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programa patvirtinta Europos Komisijos 2022 m. rugpjūčio 3 d. sprendimu Nr. C(2022) 5742 (toliau – **Investicijų programa**);

1.1.5. 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos įgyvendinimo Lietuvoje bendrieji nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos finansų ministro 2021 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. 1K-237 „Dėl funkcijų paskirstymo įgyvendinant 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programą“ (toliau – **Bendrieji nuostatai**);

1.1.6. 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-237 „Dėl 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo“ (toliau – **Administravimo taisyklės**) su visais pakeitimais;

1.1.7. Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-237 „Dėl 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo“ (toliau – **Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės**) su visais pakeitimais;

1.1.8. 2023 m. gruodžio 13 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 2023/2831 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai su visais pakeitimais (toliau – ***de minimis* reglamentas**);

1.1.9. Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registro nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. sausio 19 d. nutarimu Nr. 35 „Dėl Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registro nuostatų patvirtinimo“ (toliau – **Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registro nuostatai**);

1.1.10. 2016 m. liepos 23 d. Europos Komisijos pranešimas (2016/C 269/01) (III priedas) – Rekomendacijos, kaip užtikrinti, kad būtų laikomasi Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos nuostatų skirstant Europos struktūrinių ir investicinių fondų (ESI fondų) paramą;

Specialieji teisės aktai:

1.1.11. Strateginio valdymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 292 „Dėl Strateginio valdymo metodikos patvirtinimo“ su visais pakeitimais;

1.1.12. 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos viešojo valdymo plėtros programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. kovo 9 d. nutarimu Nr. 206 „Dėl 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos viešojo valdymo plėtros programos patvirtinimo“;

1.1.13. Vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2022 m. spalio 28 d. įsakymu Nr. 1V-672 „Dėl Vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklių patvirtinimo“ (toliau – **Strategijų rengimo taisyklės**) su visais pakeitimais;

1.1.14. Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2024 m. sausio 22 d. įsakymu Nr. 1V-74 „Dėl vietos plėtros strategijų įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – **Strategijų įgyvendinimo taisyklės**) su visais pakeitimais;

1.1.15. Socialinio verslo paramos, įgyvendinant 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programą, taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2023 m. lapkričio 27 d. įsakymu Nr. 1V-756 „Dėl socialinio verslo paramos, įgyvendinant 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programą, taisyklių patvirtinimo“ (toliau – **Socialinio verslo paramos taisyklės**);

1.1.16. 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088;

1.1.17. Socialinės priežiūros, laikino atokvėpio paslaugos akreditavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2020 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. A1-622 „Dėl Socialinės priežiūros, laikino atokvėpio paslaugos akreditavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

1.1.18. Socialinių paslaugų katalogas, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. A1-93 „Dėl Socialinių paslaugų katalogo patvirtinimo“ (toliau – Socialinių paslaugų katalogas).

1.2. Apraše vartojamos sąvokos:

1.2.1. **Bedarbis** – asmuo, įsiregistravęs Užimtumo tarnyboje prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – **Užimtumo tarnyba**) ir Lietuvos Respublikos užimtumo įstatyme nustatyta tvarka įgijęs bedarbio statusą arba turintis sustabdytą bedarbio statusą;

1.2.2. **Darbingas asmuo** – asmuo, pagal Lietuvos Respublikos darbo kodeksą turintis visišką ar ribotą darbinį teisnumą ir veiksnumą;

1.2.3. **Ekonomiškai neaktyvus asmuo** – asmuo, kuris nėra Užimtumo tarnyboje registruotas kaip bedarbio statusą ar sustabdytą bedarbio statusą turintis asmuo ir kuris atitinka visas šias sąlygas:

1.2.3.1. yra darbingas asmuo;

1.2.3.2. nedarba pagal darbo sutartis ir darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindu;

1.2.3.3. nesiverčia individualia veikla;

1.2.3.4. neturi ūkininko statuso ar nėra ūkininko partneris, ar žemės ūkio veiklos subjektas ir (ar) yra atostogose vaikui prižiūrėti (iki vaikui sukaks 3 metai);

1.2.4. **Jauno verslo subjektas** – ne ilgiau kaip trejus metus veikianti labai maža įmonė, atitinkanti Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo 3 straipsnio 3 dalyje nustatytas sąlygas, arba savarankišką darbą vykdomas fizinis asmuo, atitinkantis Smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo 4 straipsnyje nustatytas sąlygas ir nėra nuosavybės, valdymo ir kontrolės ryšiais susijęs su kitais fiziniais ir (ar) juridiniais asmenimis. Laikoma, kad labai maža įmonė veikia ne ilgiau kaip trejus metus, jei ši įmonė ne anksčiau kaip prieš trejus metus yra įregistruota Juridinių asmenų registre. Laikoma, kad fizinis asmuo savarankišką darbą vykdo ne ilgiau kaip trejus metus, jei:

1.2.4.1. yra praėję ne daugiau nei treji metai nuo jo individualios veiklos pradžios datos, nurodytos jam pirmą kartą išduotoje individualios veiklos pažymoje arba verslo liudijime;

1.2.4.2. arba yra praėję ne daugiau nei treji metai nuo jo individualios veiklos pradžios datos, nurodytos jam ne pirmą kartą išduotoje individualios veiklos pažymoje arba verslo liudijime, ir praėjęs ne trumpesnis nei dvejų metų nepertraukiamas laikotarpis nuo anksčiau asmens vykdytos individualios veiklos pabaigos iki dabar jo vykdomos individualios veiklos pradžios datos;

1.2.5. **Jauno verslo subjekto atstovai ir darbuotojai** – asmenys, kurie atitinka bent vieną iš šių sąlygų:

1.2.5.1. yra labai mažos įmonės, kuri yra jauno verslo subjektas, vienasmenis valdymo organas, kolegialaus valdymo organo narys ar šioje įmonėje pagal darbo sutartį dirbantis darbuotojas;

1.2.5.2. yra jauno verslo subjektas, vykdomas individualią veiklą pagal verslo liudijimą, ar asmuo, kuris, kaip turintis teisę dalyvauti jauno verslo subjekto vykdomoje individualioje veikloje, yra nurodytas jauno verslo subjektui išduotame verslo liudijime;

1.2.5.3. yra jauno verslo subjektas, vykdomas individualią veiklą pagal individualios veiklos pažymą, ar asmuo, kuris dirba pagal su jauno verslo subjektu, vykdančiu individualią veiklą pagal individualios veiklos pažymą, sudarytą darbo sutartį;

1.2.6. **Juridinio asmens veiklos vykdymo vieta** – vieta, kurios adresu yra registruota juridinio asmens buveinė ir (ar) yra nekilnojamasis turtas, kurį nuosavybės, nuomos, panaudos ar kitais teisėtais pagrindais valdo juridinis asmuo ir kuriame nekilnojamąjį turtą valdantis asmuo ar jo atskiras padalinys, filialas, atstovybė vykdo faktinę veiklą;

1.2.7. **Projekto veiklų dalyvis** – projekto veiklose dalyvaujantis tikslinės grupės atstovas, atitinkantis Projekto dalyvių informacijos administravimo instrukcijos, patvirtintos Tarpinstitucinės darbo grupės, sudarytos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2021 m. birželio 11 d. įsakymu Nr. 1K-219 „Dėl tarpinstitucinės darbo grupės sudarymo“, 2023 m. spalio 20 d. posėdžio protokolu Nr. 16, skelbiamos Europos Sąjungos investicijų interneto svetainėje esinvesticijos.lt (toliau – **Projekto dalyvių informacijos administravimo instrukcija**) 3.1 papunktyje nustatytas sąlygas;

1.2.8. **Projekto veiklų dalyvius priimanti organizacija** – projekto vykdytojas ir (ar) partneris, kuriame (-iuose) projekto veiklų dalyvis įgyja praktinių įgūdžių savanoriaudamas pagal savanoriškos veiklos sutartį ar atlikdamas savanorišką praktiką pagal savanoriškos praktikos sutartį, įgyja praktinių įgūdžių ir teorinių žinių dirbdamas ir mokydamasis pagal pameistrystės darbo sutartį, sudarytą kartu su mokymo sutartimi dėl neformaliojo mokymo, įgyja praktinių įgūdžių dirbdamas ir mokydamasis pagal pameistrystės darbo sutartį nesudarius mokymo sutarties ar įgyja teorinių žinių ir praktinių įgūdžių mokydamasis pagal neformaliojo profesinio mokymo, organizuojamo mokyklina forma, programą, arba juridinis asmuo (ar juridinio asmens filialas, atstovybė) ne projekto vykdytojas ar partneris, su kuriuo projekto vykdytojas ar partneris yra sudaręs išankstinį susitarimą dėl projekto veiklų dalyvio (-ių) praktinių įgūdžių įgijimo ir kuris yra:

1.2.8.1. priimančioji organizacija, organizuojanti savanorišką veiklą savanoriams, ir atitinkanti Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatyme jai nustatytus reikalavimus;

1.2.8.2. arba darbdavys, kuriame projekto veiklų dalyvis įgyja praktinių įgūdžių atlikdamas savanorišką praktiką pagal savanoriškos praktikos sutartį ar dirbdamas ir mokydamasis pagal pameistrystės darbo sutartį nesudarius mokymo sutarties;

1.2.9. **Savarankiškas darbas** – fizinio asmens pagal individualios veiklos pažymą ar verslo liudijimą vykdoma individuali veikla;

1.2.10. **Savarankiško darbo vykdymo vieta** – vieta, kurioje gyvena savarankišką darbą vykdančio asmuo ir (ar) kurios adresu yra nekilnojamas turtas, kurį nuosavybės, nuomos, panaudos ar kitais teisėtais pagrindais valdo savarankišką darbą vykdančio asmuo ir kuriame savarankišką darbą vykdančio asmuo vykdo faktinę individualią veiklą. Vieta, kurioje gyvena savarankišką darbą vykdančio asmuo, laikoma ta vieta, kurią savarankišką darbą vykdančio asmuo projekto veiklų dalyvio anketoje yra nurodęs savo gyvenamąją vietą (savivaldybė, miestas ar kaimas, gatvė, namo numeris);

1.2.11. **Savanoriška veikla** – savanorio laisva valia neatlyginamai vykdoma visuomenei naudinga veikla, kurios sąlygos nustatomos savanoriškos veiklos rašytinėje sutartyje, sudarytoje tarp savanorio ir priimančiosios ir (ar) koordinuojančiosios organizacijos, atitinkančių Savanoriškos veiklos įstatyme jiems nustatytus reikalavimus;

1.2.12. **Socialinė atskirtis** – situacija, kurioje esantis asmuo dėl trūkstančių materialinių išteklių, išsilavinimo, negalios, patiriamos diskriminacijos ar kitų priežasčių negali palaikyti visuomenėje įprastų socialinių ryšių. Riziką patirti socialinę atskirtį turinčių gyventojų grupių pavyzdžiai pateikiami Aprašo 1 priede;

1.2.13. **Socialinis verslas** – tai verslo modelis, pagal kurį, išnaudojant rinkos mechanizmą, pelno siekimas susiejamas su socialiniais tikslais ir prioritetais, remiamasi socialiai atsakingo verslo bei viešojo ir privataus sektorių partnerystės nuostatomis, taikomos socialinės inovacijos; socialiniam verslui taikomi kriterijai apibrėžti Socialinio verslo paramos taisyklėse;

1.2.14. **Ūkinė veikla** – gamybinė, komercinė, finansinė ar profesinė veikla, susijusi su prekių pirkimu ar pardavimu, išskyrus atvejus, kai fiziniai asmenys prekę įsigyja asmeniniams ir namų ūkio poreikiams tenkinti;

1.2.15. **Verslas** – juridinių asmenų, kurių savininkais ar dalininkais (akcininkais) nėra valstybė, savivaldybė (-ės) ir (ar) jų institucijos, ar savarankišką darbą dirbančių fizinių asmenų vykdoma prekių ir (ar) paslaugų gamyba ir (ar) jų realizacija, siekiant pelno ar kitos ekonominės naudos;

1.2.16. **Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija** – vietos plėtros strategijoje, kuriai įgyvendinti skirtas projektas, apibrėžta teritorija, atitinkanti Strategijų rengimo taisyklių 10 punktą;

1.2.17. kitos Apraše ir jo prieduose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Aprašo 1.1 papunktyje nurodytuose teisės aktuose, taip pat Lietuvos Respublikos darbo kodekse, Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatyme, Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatyme, Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatyme, Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatyme, Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme, Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos užimtumo įstatyme, Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme, Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatyme, Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatyme, Savanoriškos veiklos įstatyme.

2. Reikalavimai projektams, pareiškėjams ir partneriams

2.1. Finansuojamos projektų veiklos:

2.1.1. bendruomenės inicijuojamos veiklos, skirtos gyventojų esamai socialinei atskirčiai mažinti:

- 2.1.1.1. bendrųjų, specialiųjų ir prevencinių socialinių paslaugų, apibrėžtų Socialinių paslaugų kataloge, ir kitų reikalingų paslaugų, išskyrus Aprašo 2.1.1.2 papunktyje nurodytas veiklas, teikimas socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams šiame papunktyje vartojamos bendrųjų, prevencinių ir specialiųjų socialinių paslaugų sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Socialinių paslaugų kataloge;
- 2.1.1.2. socialinę atskirtį patiriančių gyventojų informavimas apie socialinių paslaugų teikėjų teikiamas socialines paslaugas, apibrėžtas Socialinių paslaugų kataloge, ir kitas reikalingas paslaugas, ir (arba) tarpininkavimas ir atstovavimas šias paslaugas gaunant, ir (arba) konsultavimas; šiame papunktyje nurodytos informavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo bei konsultavimo paslaugos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Socialinių paslaugų kataloge;
- 2.1.1.3. socialinę atskirtį patiriančių gyventojų socialinių ryšių bendruomenėje stiprinimas (renginių, užsiėmimų organizavimas, vykdymas ir (ar) kita);
- 2.1.2. bedarbių ir ekonomiškai neaktyvių asmenų užimtumui didinti skirtų iniciatyvų įgyvendinimas, siekiant pagerinti šių asmenų padėtį darbo rinkoje:**
- 2.1.2.1. naujų profesinių ir kitų reikalingų įgūdžių įgijimas:
- 2.1.2.1.1. bedarbių darbingų asmenų mokymas (kursų, seminarų organizavimas), neformalusis švietimas (išskyrus bedarbių neformalųjį profesinį mokymą, organizuojamą mokykline ar pameistrystės forma);
- 2.1.2.1.2. ekonomiškai neaktyvių asmenų mokymas (kursų, seminarų organizavimas), neformalusis švietimas (taip pat neformalusis profesinis mokymas, organizuojamas mokykline forma ar pameistrystės forma pagal pameistrystės darbo sutartį, sudarytą kartu su mokymo sutartimi dėl neformaliojo mokymo);
- 2.1.2.1.3. bedarbių ir ekonomiškai neaktyvių asmenų priėmimas vykdyti savanorišką veiklą;
- 2.1.2.1.4. ekonomiškai neaktyvių asmenų praktinių darbo įgūdžių įgijimas, ugdymas darbo vietoje pagal pameistrystės darbo sutartį nesudarius mokymo sutarties;
- 2.1.2.1.5. bedarbių ir ekonomiškai neaktyvių asmenų praktinių įgūdžių įgijimas, ugdymas darbo vietoje pagal savanoriškos praktikos sutartį;
- 2.1.2.2. bedarbių ir ekonomiškai neaktyvių asmenų informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ar kita pagalba įdarbinant, įtraukiant į neformalųjį švietimą (įskaitant neformalųjį profesinį mokymą), praktikos atlikimą, visuomeninę ir (ar) kultūrinę veiklą (pvz.: profesinis orientavimas, motyvavimas imtis aktyvios veiklos); šiame papunktyje nurodytos veiklos neapima neformaliojo švietimo, praktikos atlikimo, visuomeninės ir (ar) kultūrinės veiklos vykdymo veiklų;
- 2.1.3. bendruomenės verslumui didinti (t. y. verslo kūrimui ir pradedamo verslo plėtojimui reikalingiems gebėjimams stiprinti) skirtų neformalių iniciatyvų įgyvendinimas:**
- 2.1.3.1. gyventojų informavimas, konsultavimas, mokymas (kursų, seminarų organizavimas), neformalusis švietimas, siekiant paskatinti juos pradėti verslą (taip pat ir socialinį verslą);
- 2.1.3.2. pagalbos verslo pradžiai teikimas, t. y.:
- 2.1.3.2.1. informavimo, konsultavimo (taip pat mentorystės), mokymo (kursų, seminarų organizavimas), neformaliojo švietimo, pagalbos randant tiekėjus ir klientus, metodinės pagalbos ir kitų paslaugų verslui (taip pat ir socialiniam verslui) aktualiais klausimais teikimas jauno verslo subjektams;

2.1.3.2.2. verslo pradžia reikalingų priemonių (t. y. patalpų, techninės, biuro ar kitos įrangos, baldų, įrenginių ar įrankių) suteikimas naudoti jauno verslo (išskyrus socialinį verslą) subjektams; šiame papunktyje nurodyta veikla finansuojama, jeigu ji projekte vykdoma kartu su bent viena iš Aprašo 2.1.3.2.1 papunktyje nurodytų veiklų;

2.1.4. **bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklų, reikalingų Aprašo 2.1.1–2.1.3 papunkčiuose nurodytoms veikloms vykdyti, vietos plėtros strategijos ir (ar) jai įgyvendinti skirtų projektų tikslų pasiekimui užtikrinti, kūrimas ir palaikymas;** šiame papunktyje nurodytas bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklas suprantamas kaip bendradarbiavimo forma, kuri lanksčiais ryšiais jungia bendrus tikslus turinčias organizacijas, asmenis, jų grupes ir įgalina juos dalytis informacija, žiniomis, patirtimi ir (ar) kitais būdais telktis varan bendro tikslo;

2.1.5. **savanoriškos veiklos skatinimas (taip pat savanoriškoje veikloje ketinančių dalyvauti asmenų ir savanorius priimančių organizacijų konsultavimas, informavimas), atlikimo organizavimas ir savanorių mokymas,** finansuojama tiek, kiek reikia Aprašo 2.1.1–2.1.4 papunkčiuose nurodytoms veikloms vykdyti; šiame papunktyje nurodytos veiklos finansuojamos, jeigu jos projekte vykdomos kartu su bent viena iš Aprašo 2.1.1–2.1.4 papunkčiuose nurodytų veiklų.

2.2. **Galimi pareiškėjai yra:**

2.2.1. viešieji juridiniai asmenys, kurių veiklos vykdymo vieta yra vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje;

2.2.2. privatūs juridiniai asmenys, kurių veiklos vykdymo vieta yra vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje;

2.2.3. savivaldybės, kurios teritorijoje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija (išskyrus atvejus, kai vykdomas projektas, apimantis Aprašo 2.1.3.2.2 papunktyje nurodytas veiklas).

2.3. **Galimi partneriai yra:**

2.3.1. viešieji juridiniai asmenys, kurių veiklos vykdymo vieta yra vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje; projektų, apimančių Aprašo 2.1.4 papunktyje nurodytas veiklas, partneriai gali būti viešieji juridiniai asmenys, kurių veiklos vykdymo vieta yra Lietuvos Respublikos teritorijoje;

2.3.2. privatūs juridiniai asmenys, kurių veiklos vykdymo vieta yra vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje; projektų, apimančių Aprašo 2.1.4 papunktyje nurodytas veiklas, partneriai gali būti privatūs juridiniai asmenys, kurių veiklos vykdymo vieta yra Lietuvos Respublikos teritorijoje;

2.3.3. savivaldybės, kurios teritorijoje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija (išskyrus atvejus, kai vykdomas projektas, apimantis Aprašo 2.1.3.2.2 papunktyje nurodytas veiklas).

2.4. Pareiškėju (projekto vykdytoju) ar partneriu gali būti juridinio asmens filialas ar atstovybė, jeigu tas filialas ar atstovybė veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje. Kai vykdomas projektas, apimantis Aprašo 2.1.1 papunktyje nurodytas veiklas, projekto pareiškėju arba bent vienu iš partnerių turi būti nevyriausybinė organizacija (toliau – **NVO**) arba socialinis partneris (t. y. darbuotojų ar darbdavių organizacija).

2.5. PIP pateikimo Aprašo 2.7 papunktyje nurodytai administruojančiajai institucijai (toliau – **administruojančioji institucija**) dieną pareiškėjas turi turėti juridinio asmens statusą ne trumpiau nei 2 metus (šis reikalavimas netaikomas biudžetinėms įstaigoms). Pareiškėjais ir partneriais negali būti tie juridiniai asmenys, kuriems, kaip jauno verslo subjektams, projekto įgyvendinimo metu bus teikiama pagalba verslo pradžia.

2.6. Tuo atveju, kai pareiškėjas projektą numato įgyvendinti kartu su partneriu (-iais), pareiškėjas PIP turi pagrįsti partnerio įtraukimo į projektą būtinumą ir iki PIP pateikimo administruojančiajai institucijai dienos sudaryti su partneriu (-iais) jungtinės veiklos sutartį, kurioje būtų nustatytos tarpusavio teisės ir pareigos įgyvendinant projektą.

Projektams taikomi bendrieji reikalavimai

2.7. Projektų įgyvendinimą administruoja viešoji įstaiga Centrinė projektų valdymo agentūra.

- 2.8. Projektų atrankos būdas – konkursas.
- 2.9. Projektams teikiama finansavimo forma – dotacija.
- 2.10. Projektų tikslas – įgyvendinant vietos plėtros strategijas padidinti miestų bendruomenių socialinę integraciją, verslumą ir pagerinti šių bendruomenių narių padėtį darbo rinkoje.
- 2.11. Projektų įgyvendinimo regionai – Sostinės regionas ir Vidurio ir vakarų Lietuvos regionas.
- 2.12. Projekto veiklos turi būti įgyvendintos iki 2028 m. gruodžio 31 d.
- 2.13. Projektų veikloms įgyvendinti numatyta skirti iki 28 408 711 (dvidešimt aštuonių milijonų keturių šimtų aštuonių tūkstančių septynių šimtų vienuolikos) eurų ESF+ ir BF lėšų, iš jų: 22 760 697 (dvidešimt du milijonai septyni šimtai šešiasdešimt tūkstančių šeši šimtai devyniasdešimt septyni) eurai ESF+ lėšų ir 5 648 014 (penki milijonai šeši šimtai keturiasdešimt aštuoni tūkstančiai keturiolika) eurų BF lėšų. Pažangos priemonės poveiklėms numatyta skirti:
- 2.13.1. Sostinės regionui – iki 3 962 022 (trijų milijonų devynių šimtų šešiasdešimt dviejų tūkstančių dvidešimt dviejų) eurų ESF+ ir BF lėšų, iš jų: 1 981 011 (vienas milijonas devyni šimtai aštuoniasdešimt vienas tūkstantis vienuolika) eurų ESF+ lėšų ir 1 981 011 (vienas milijonas devyni šimtai aštuoniasdešimt vienas tūkstantis vienuolika) eurų BF lėšų;
- 2.13.2. Vidurio ir vakarų Lietuvos regionui – iki 24 446 689 (dvidešimt keturių milijonų keturių šimtų keturiasdešimt šešių tūkstančių šešių šimtų aštuoniasdešimt devynių) eurų ESF+ ir BF lėšų, iš jų: 20 779 686 (dvidešimt milijonų septyni šimtai septyniasdešimt devyni tūkstančiai šeši šimtai aštuoniasdešimt šeši) eurai ESF+ lėšų ir 3 667 003 (trys milijonai šeši šimtai šešiasdešimt septyni tūkstančiai trys) eurai BF lėšų. Prisiimant įsipareigojimus pagal sudarytas projekto finansavimo sutartis, lėšų sumą galima viršyti 6 884 563 (šešių milijonų aštuonių šimtų aštuoniasdešimt keturių tūkstančių penkių šimtų šešiasdešimt trijų eurų) suma, kaip numatyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. liepos 31 d. nutarimo Nr. 612 „Dėl 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ Lietuvai skirtų lėšų paskirstymo“ 2.6 papunktyje.
- 2.14. Projektams, kurių visos tinkamos finansuoti išlaidos neviršija 200 000 (dviejų šimtų tūkstančių) eurų, atsižvelgiant į Administravimo taisyklių 170 punkto nuostatas, projekto tinkamumo finansuoti vertinimo metu nustatomi supaprastintai apmokamų išlaidų dydžiai.
- 2.15. Projektas turi atitikti Aprašo 9 punkte nurodytus atrankos kriterijus.
- 2.16. Kartu su PĮP pareiškėjas, naudodamasis Europos Sąjungos investicijų administravimo informacinės sistemos (INVESTIS) duomenų mainų svetaine, skirta INVESTIS elektroninėms paslaugoms teikti (DMS), administruojančiajai institucijai turi pateikti šiuos priedus:
- 2.16.1. užpildytą nevyriausybinių organizacijos deklaraciją, kurios forma pateikiama Aprašo 2 priede (jei projektu siekiama Aprašo 2–4 lentelėse nurodytų Pažangos priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklių ir projekto vykdytojas ar partneris yra NVO);
- 2.16.2. jei PĮP numatyta projektą įgyvendinti su partneriu (-iais):
- 2.16.2.1. partnerio (-ių) deklaraciją (-as), jei projektą numatyta įgyvendinti kartu su partneriais (Partnerio deklaracijos forma nustatyta Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 1 priedo 1 priede);
- 2.16.2.2. projekto biudžeto paskirstymą pagal pareiškėją ir partnerį (-ius) (Projekto biudžeto paskirstymo pagal pareiškėjus ir partnerius forma nustatyta Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 1 priedo 2 priede);
- 2.16.2.3. pareiškėjo ir partnerio (-ių) sudarytą jungtinės veiklos sutartį;
- 2.16.3. PĮP suplanuotas išlaidas pagrindžiančius dokumentus:

2.16.3.1. dokumentus, pagrindžiančius PĮP suplanuotų projekto išlaidų pagrįstumą (pvz., sudarytos sutartys, komerciniai pasiūlymai, nuorodos į rinkoje esančias kainas, išlaidų skaičiavimai; jei numatomos remonto išlaidos – jas pagrindžiantys dokumentai: patalpų brėžiniai, nuomos ir (ar) panaudos sutartys, dėl nusidėvėjimo taikomi dokumentai ir kt.);

2.16.3.2. darbo užmokesčio išlaidų pagrįstumą patvirtinančius dokumentus (veiklų sąrašas su projektą vykdančių asmenų darbo valandomis, įkainis (valandinis arba mėnesinis), jo pagrindimas, jei taikoma). Sudarant projekto biudžetą ir nustatant išlaidas projektą vykdančioms asmenims, kurie yra projekto vykdytojo darbuotojai ar planuojami įdarbinti nauji darbuotojai, būtina remtis dabartiniu tos institucijos analogiškas pareigas einančių darbuotojų darbo užmokesčiu. Turi būti pateikti įkainį pagrindžiantys dokumentai, pavyzdžiui, analogiškos pareigybės nuasmenintos darbo sutartys arba 3–12 mėnesių analogiškos pareigybės nuasmenintas priskaitymo–apmokėjimo žiniaraštis, įrodantis darbo užmokesčio paskyrimą ir išmokėjimą. Valstybės tarnautojų, biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio valandinis įkainis turi būti apskaičiuotas vadovaujantis nacionaliniais teisės aktais, reglamentuojančiais tokių darbuotojų darbo užmokesčio apskaičiavimą;

2.16.3.3. užpildytą Pažymą darbo užmokesčio vertinimui, kurios forma patvirtinta 2024 m. birželio 21 d. VŠĮ Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus įsakymu Nr. 2024/8-265;

2.16.3.4. pareiškėjo ir (ar) partnerio (-ių) ir jauno verslo subjekto (-ų) sudarytą susitarimą (-us) pagal Aprašo 3 priede pateiktą formą dėl pagalbos verslo pradžia jauno verslo subjektui teikimo (toliau – Susitarimas dėl pagalbos verslo pradžia teikimo). Susitarime dėl pagalbos verslo pradžia teikimo turi būti nurodyta jauno verslo subjekto veiklos sritis pagal įstatus, verslo liudijimą ar individualios veiklos pažymą, apibūdinta jauno verslo subjekto verslo pradžia (plėtojimui) numatoma suteikti pagalba (išvardintos verslo pradžia reikalingos paslaugos, kurios bus teikiamos jauno verslo subjektui, ir (jei taikoma) verslo pradžia reikalingos priemonės (t. y. patalpos, techninė, biuro ar kita įranga, baldai, įrenginiai ar įrankiai), kuriomis bus sudaryta galimybė naudotis jauno verslo subjektui), jų teikimo (naudojimo) terminai ir kitos, sutarties šalių nuomone svarbios sąlygos), nurodyta maksimali jauno verslo subjektui numatomos suteikti pagalbos projekto lėšomis vertė (kuri nustatoma remiantis jauno verslo subjektui numatomų suteikti paslaugų ir (ar) priemonių kainomis rinkoje) ir kita, susitarimo šalių nuomone svarbi informacija.

Tais atvejais, kai PĮP numatoma, jog verslo pradžia reikalingos priemonės bus naudojamos daugiau nei vieno jauno verslo subjekto, Susitarime dėl pagalbos verslo pradžia teikimo papildomai turi būti nurodyta pagalbos vertės kiekvienam iš jauno verslo subjektų apskaičiavimo informacija (arba pateikta nuoroda į projekto vykdytojo taikomą metodiką), t. y. nurodytos pagrindinės taikomos prielaidos (įskaitant planuojamą priemonių naudojimo laikotarpį, kuris negali būti ilgesnis nei laikotarpis iki jauno verslo subjekto statuso pabaigos, planuojamą naudojimo intensyvumą ir vieneto, kuriais vertinamas naudojimo intensyvumas, vertę), pateikta kiekvienam jauno verslo subjektui apskaičiuota preliminarinė pagalbos vertė, kuri (kartu su jam planuojamų suteikti paslaugų verte) negali viršyti Aprašo 13.14.1 papunktyje įvardintos sumos, taip pat nustatyta pareiga jauno verslo subjektui fiksuoti naudojimąsi priemonėmis bei teikti projekto vykdytojui duomenis, reikalingus pagalbos vertei pagrįsti, nurodant, kad galutinį sprendimą dėl nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos priskyrimo ir jos dydžio priima administruojančioji institucija Aprašo 8.8–8.11 papunkčiuose nustatyta tvarka.

Administruojančiajai institucijai nustačius, kad projekto lėšomis planuojamų įsigyti priemonių vertė ar jos dalis nėra pagrįsta jauno verslo subjektams faktiškai suteikiama nauda, atitinkama išlaidų dalis pripažįstama netinkama finansuoti.

Šio papunkčio nuostatos taikomos, kai vykdomos Aprašo 2.1.3.2 papunktyje numatytos veiklos.

2.16.3.5. jauno verslo subjekto, su kuriuo sudarytas Susitarimas dėl pagalbos jauno verslo pradžia teikimo, užpildyta Smulkiojo ir vidutinio verslo subjekto statuso deklaracija, kurios forma patvirtinta Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2008 m. kovo 26 d. įsakymu Nr. 4-119 „Dėl Smulkiojo ir

vidutinio verslo subjekto statuso deklaravimo tvarkos aprašo ir Smulkiojo ir vidutinio verslo subjekto statuso deklaracijos formos patvirtinimo“ (toliau – Smulkiojo ir vidutinio verslo subjekto statuso deklaracija). Taikoma, kai vykdoma Aprašo 2.1.3.2 papunktyje numatyta veikla;

2.16.3¹. Administruojančioji institucija, vadovaudamasi Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 55–57 punktais, gali paprašyti pareiškėjo per jos nustatytą terminą pateikti papildomus projekto išlaidų pagrįstumą įrodančius dokumentus;

2.16.4. pasirašytą Pareiškėjo (partnerio) įsipareigojimo dėl projekto atitikties reikšmingos žalos nedarymo horizontaliajam principui vertinimo reikalavimų apraše nustatytiems reikalavimams deklaraciją (Aprašo 4 priedas).

2.17. PĮP teikiami Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių III skyriaus antrajame skirsnyje nustatyta tvarka. PĮP pateikimo paskutinė diena nustatoma kvietime teikti PĮP, kuris skelbiamas Europos Sąjungos investicijų interneto svetainėje esinvesticijos.lt (toliau – **internetu svetainė esinvesticijos.lt**); kvietimus teikti PĮP taip pat skelbia miesto vietos veiklos grupė (toliau – **miesto VVG**) Strategijų įgyvendinimo taisyklių 93 punkte nustatyta tvarka.

2.18. Pareiškėjai informuojami ir konsultuojami Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių II skyriuje ir Strategijų įgyvendinimo taisyklių 26 punkte nustatyta tvarka.

2.19. Projekto parengtumui taikomas reikalavimas nustatytas Aprašo 2.6 papunktyje (jeigu PĮP numatoma įgyvendinti projektą su partneriu).

2.20. Projektai nėra įgyvendinama viešojo ir privataus sektorių partnerystė.

2.21. Projekto veiklos negali būti finansuotos ar finansuojamos iš kitų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir (arba) savivaldybių biudžetų, kitų piniginių išteklių, kuriais disponuoja valstybė ir (ar) savivaldybės, Europos Sąjungos investicijų fondų, kitų Europos Sąjungos finansinės paramos priemonių ar kitos tarptautinės paramos lėšų ir už kurias sumokėti skyrus Europos Sąjungos investicijų fondų lėšų jos būtų pripažintos tinkamomis finansuoti ir (arba) už jas turi būti sumokėta daugiau nei vieną kartą, įskaitant *de minimis* pagalbą. 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų ir bendrojo finansavimo lėšos, išmokėtos ir (ar) panaudotos pažeidžiant Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktus, tarptautines sutartis ir (ar) projektų sutartis, ir (ar) kitos pagal Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktus, tarptautines sutartis ir (ar) projektų sutartis reikalaujamos grąžinti lėšos susigrąžinamos iš projektų vykdytojų ir administruojamos Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių IV skyriaus devintajame skirsnyje nustatyta tvarka.

2.22. Pareiškėjai ir projekto vykdytojai turi teisę apskųsti administruojančiosios institucijos veiksmus arba neveikimą Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių VIII skyriaus septintajame skirsnyje nustatyta tvarka.

2.23. Projekto vykdytojas privalo vykdyti projekto matomumo, informavimo apie projektą ir kitus komunikacijos įsipareigojimus, nurodytus Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių VIII skyriaus pirmajame skirsnyje.

2.24. Visi su projekto įgyvendinimu susiję dokumentai turi būti saugomi Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių VIII skyriaus šeštajame skirsnyje nustatyta tvarka ir terminais. Visi su *de minimis* pagalbos skyrimu susiję dokumentai turi būti saugomi 10 metų nuo paskutinės *de minimis* pagalbos, suteiktos projekte, finansuojamame pagal šį Aprašą, suteikimo datos.

Projektų įgyvendinimo reikalavimai

2.25. Projekto vykdytojas turi užtikrinti, kad:

2.25.1. projekto lėšomis suremontuotas (-os) nekilnojamas turtas (patalpos) būtų naudojamas (-os) vykdamas projekto tikslą atitinkančias veiklas ne trumpiau kaip 5 metus nuo projekto veiklų įgyvendinimo pabaigos;

2.25.2. vykdančią Aprašo 2.1.2.1.1–2.1.2.1.2, 2.1.3.1 ir 2.1.3.2.1 papunkčiuose numatytas neformaliojo švietimo veiklas (išskyrus profesinio mokymo veiklas):

2.25.2.1. mokymus vykdytų švietimo teikėjai (t. y. mokykla, laisvasis mokytojas arba kitas švietimo teikėjas (įstaiga, įmonė, organizacija, kuriems švietimas nėra pagrindinė veikla), o asmuo, ugdantis projekto veiklų dalyvius, pagal Švietimo įstatymo 48 straipsnio nuostatas turėtų teisę dirbti mokytoju pagal neformalias švietimo programas;

2.25.2.2. tuo atveju, kai mokymus vykdančias švietimo teikėjas nėra projekto vykdytojas, partneris ir (ar) projektą vykdančias personalas, mokymai būtų vykdomi pagal projekto vykdytojo ar partnerio su išorės tiekėju – neformaliojo švietimo teikėju sudarytą mokymo paslaugų teikimo sutartį;

2.25.2.3. mokymai vyktų pagal neformaliojo švietimo teikėjo vadovo ar jo įgalioto asmens patvirtintas neformaliojo mokymo programas, kuriose būtų nurodyta: mokymų pagal šią programą metu įgyjamos kompetencijos ir galimybės tai panaudoti darbinėje veikloje; mokymo temos; mokymų trukmė valandomis, dienomis ir savaitėmis; baigiamojo tikrinimo forma;

2.25.2.4. pasibaigus mokymui neformaliojo mokymo teikėjas išduotų projekto veiklų dalyviui, baigusiam neformaliojo mokymo programą, neformaliojo mokymo programos baigimą patvirtinantį dokumentą, o projekto veiklų dalyviui, nebaigusiam neformaliojo mokymo programos – mokymąsi pagal neformaliąją programą patvirtinantį dokumentą, kuriame būtų nurodyta faktiškai įvykdytų mokymų trukmė (valandomis);

2.25.3. vykdančią Aprašo 2.1.2.1.2 papunktyje nurodytą neformaliojo profesinio mokymo veiklą:

2.25.3.1. mokymus vykdytų neformaliojo profesinio mokymo teikėjas (t. y. profesinio mokymo įstaiga, laisvasis mokytojas ar kitas profesinio mokymo teikėjas (bendrojo lavinimo mokykla, įstaiga, organizacija, įmonė, kuriai profesijos mokymas nėra pagrindinė veikla), o asmuo, ugdantis projekto veiklų dalyvius, pagal Švietimo įstatymo 48 straipsnio nuostatas turėtų teisę dirbti mokytoju pagal profesinio mokymo ir neformaliojo švietimo programas;

2.25.3.2. tuo atveju, kai mokymus ar jų dalį (teorinius ar praktinius mokymus) vykdančias neformaliojo profesinio mokymo teikėjas nėra projekto vykdytojas, partneris ir (ar) projektą vykdančias personalas, mokymai ar jų dalis būtų vykdomi pagal projekto vykdytojo ar partnerio su išorės tiekėju – neformaliojo profesinio mokymo teikėju sudarytą mokymo paslaugų teikimo sutartį;

2.25.3.3. mokymai vyktų pagal neformaliojo profesinio mokymo programą, kuri atitinka visus šiuos reikalavimus:

2.25.3.3.1. neformaliojo profesinio mokymo programa ar jos moduliai įregistruoti Studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registre;

2.25.3.3.2. programos aprašyme nurodyta: kokias kompetencijas įgis šią programą baigęs asmuo bei kokias galimybes turės jas panaudoti būsimoje darbo veikloje; mokymo trukmė valandomis, dienomis, savaitėmis; mokymo temos; teoriniam ir praktiniam mokymui skiriamų mokymo valandų skaičius; praktinio mokymo vieta (-os); reikalingas mokinių išsilavinimas; baigiamojo tikrinimo forma ir vieta; teorinio ir praktinio mokymo teikėjai; kvalifikaciniai reikalavimai mokytojams;

2.25.3.4. iki projekto veiklų dalyvio (-ių) įtraukimo į Aprašo 2.1.2.1.2 papunktyje nurodytą neformaliojo profesinio mokymo veiklą:

2.25.3.4.1. kai vykdoma Aprašo 2.1.2.1.2 papunktyje nurodyta neformaliojo profesinio mokymo, organizuojamo mokykline forma, veikla, neformaliojo profesinio mokymo teikėjas – mokymo įstaiga ar kita mokykla ir projekto veiklų dalyvis sudarytą rašytinę neformaliojo profesinio mokymo sutartį, kurioje būtų nustatyta: sutarties šalys – profesinio mokymo teikėjas ir projekto veiklų dalyvis; neformaliojo profesinio mokymo programos ar jos modulio pavadinimas; profesinio mokymo teikėjo įsipareigojimas sudaryti sąlygas projekto veiklų dalyviui mokytis pagal neformaliojo profesinio mokymo programos ar jos modulio (-ių) reikalavimus ir mokymo planą, suteikti projekto veiklų dalyviui žinių, išugdyti jo kompetencijas, įgūdžius, išvardytus neformaliojo profesinio mokymo programoje ar jo modulyje (-iuose), užtikrinti projekto veiklų dalyvio mokymąsi

vietos atitiktį saugos, sveikatos, priešgaisriniais ir higienos reikalavimams, projekto veiklų dalyvio mokymosi pasiekimų nešališką įvertinimą ir išduoti reikiamus mokymosi pasiekimų dokumentus; projekto veiklų dalyvio išipareigojimas mokytis pagal mokymo planą ir neformaliojo profesinio mokymo programos ar jos modulio (-ių) reikalavimus; kitos, sutarties šalių nuomone svarbios sąlygos;

2.25.3.4.2. kai vykdoma Aprašo 2.1.2.1.2 papunktyje nurodyta neformaliojo profesinio mokymo, organizuojamo pameistrystės forma pagal pameistrystės darbo sutartį, sudarytą kartu su mokymo sutartimi dėl neformaliojo mokymo, veikla:

2.25.3.4.2.1. darbdavys, kuris yra projekto vykdytojas ar partneris, ir projekto veiklų dalyvis sudarytą pameistrystės darbo sutartį; pameistrystės darbo sutartis turi būti sudaroma ir vykdoma nepažeidžiant Darbo kodekse nustatytų reikalavimų dėl pameistrystės darbo sutarties, sudarytos kartu su mokymo sutartimi dėl neformaliojo mokymo;

2.25.3.4.2.2. ir neformalųjį profesinį mokymą turintis teisę vykdyti darbdavys, kuris yra projekto vykdytojas ar partneris, arba mokymo paslaugos teikėjas, kuris yra projekto vykdytojas, partneris arba teikia mokymo paslaugas pagal viešųjų pirkimų būdu sudarytą išorės paslaugų teikimo sutartį, ir projekto veiklų dalyvis sudarytą rašytinę neformaliojo profesinio mokymo sutartį, kurioje būtų nustatytos Aprašo 2.25.3.4.1 papunktyje nustatytus reikalavimus atitinkančios neformaliojo profesinio mokymo sutarties sąlygos;

2.25.3.5. pasibaigus mokymui projekto veiklų dalyviui, baigusiam neformaliojo profesinio mokymo programą, būtų išduotas neformaliojo profesinio mokymo programos baigimą ir (ar) kompetencijos atlikti tam tikrą darbą įgijimą liudijantis pažymėjimas, o projekto veiklų dalyviui, nebaigusiam neformaliojo profesinio mokymo programos – mokymosi pasiekimų pažymėjimas; pažymėjimuose turi būti nurodyta faktiškai įvykdytų mokymų trukmė (valandomis);

2.25.4. vykdančiam Aprašo 2.1.2.1.3 papunktyje nurodytą priemonę vykdyti savanorišką veiklą:

2.25.4.1. iki projekto veiklų dalyvio (-ių) įtraukimo į Aprašo 2.1.2.1.3 papunktyje nurodytos savanoriškos veiklos vykdymą:

2.25.4.1.1. būtų pasirašytas ir administruojančiajai institucijai projekto sutartyje nustatyta tvarka pateiktas projekto vykdytojo ir (ar) partnerio sudarytas (-i) rašytinis susitarimas (-ai) su projekto veiklų dalyvį (-ius) priimančia (-iomis) organizacija (-omis), kurioje (-iose) projekto veiklų dalyvis (-iai) vykdys savanorišką veiklą (netaikoma, kai projekto veiklų dalyvius priimančia organizacija bus tik pats projekto vykdytojas ir (ar) partneris); susitarime turi būti nurodyta projekto veiklų dalyvį (-ius) priimančios organizacijos veiklos sritis pagal įstatus ir numatytas preliminarus priimamų projekto veiklų dalyvių skaičius, projekto veiklų dalyvių dalyvavimo savanoriškos veiklos trukmė (valandomis), projekto veiklų dalyvio (-ių) savanoriškai veiklai atlikti reikalingos priemonės ir (ar) specialieji drabužiai, kuriuos projekto vykdytojas ar partneris išipareigoja perduoti neatlygintinai naudoti projekto veiklų dalyvį (-ius) priimančiai organizacijai, ir preliminarai šio turto vertė (atsižvelgiant į rinkoje esančias atitinkamų prekių įsigijimo ir (ar) nuomos kainas) per visą projekto įgyvendinimo laikotarpį; projekto vykdytojo ir (ar) partnerio išipareigojimas organizuoti projekto veiklų dalyvio (-ių) mokymus, reikalingus projekto veiklų dalyvį (-ius) parengti savanoriškai veiklai, ir kompensuoti projekto veiklų dalyvio savanorio (-ių) su savanoriškos veiklos vykdymu susijusias kelionių, maitinimo, privalomojo sveikatos draudimo, skiepavimo ir (ar) sveikatos pažymos gavimo išlaidas; projekto veiklų dalyvį (-ius) priimančios organizacijos išipareigojimas iš projekto vykdytojo ir (ar) partnerio gautą turtą naudoti tik projekto veikloms vykdyti, t. y. projekto veiklų dalyvio (-ių) savanoriškai veiklai atlikti; savanorius priimančios organizacijos atsiskaitymo projekto vykdytojui ar partneriui apie projekto veiklų dalyvio savanoriškos veiklos vykdymą, savanorio patirtas savanoriškos veiklos išlaidas tvarka; kitos susitarimo šalių nuomone svarbios sąlygos;

2.25.4.1.2. konkretų projekto veiklų dalyvį priimanti organizacija – priimančioji organizacija, atitinkanti Savanoriškos veiklos įstatymo reikalavimus, ir projekto veiklų dalyvis savanoris sudarytą rašytinę savanoriškos veiklos sutartį, kurioje būtų nustatyta: sutarties šalys – priimanti organizacija ir

projekto veiklų dalyvis; savanoriškos veiklos pobūdis, atlikimo trukmė (valandomis) ir atlikimo tvarka; priimančiosios organizacijos įsipareigojimas paskirti atsakingą asmenį projekto veiklų dalyvio savanoriškai veiklai organizuoti, taip pat informuoti savanorį apie savanoriškos veiklos pobūdį ir mastą, jos eigą, esančius ir galimus rizikos veiksnius sveikatai ir saugai, kurie gali iškilti savanoriškos veiklos metu, ir apsisaugojimo nuo jų priemonių panaudojimą, suteikti savanoriui savanoriškai veiklai atlikti reikalingą informaciją, teikti konsultacinę ir techninę pagalbą, išduoti savanoriui dokumentą, patvirtinantį savanorio atliktą savanorišką veiklą, įgytą kompetenciją; savanorio įsipareigojimas ne mažiau kaip 15 valandų per mėnesį atlikti savanorišką veiklą; kitos, sutarties šalių nuomone svarbios sąlygos;

2.25.4.2. pasibaigus projekto veiklų dalyvio savanoriškai veiklai priimančioji organizacija išduotų dokumentą, patvirtinantį savanorio atliktą savanorišką veiklą, įgytą kompetenciją (-as), faktiškai atliktos savanoriškos veiklos trukmę valandomis;

2.25.5. vykdant Aprašo 2.1.2.1.4 papunktyje nurodytą praktinių darbo įgūdžių įgijimo, ugdymo darbo vietoje pagal pameistrystės darbo sutartį nesudarius mokymo sutarties veiklą:

2.25.5.1. iki projekto veiklų dalyvio (-ių) įtraukimo į Aprašo 2.1.2.1.4 papunktyje nurodytas veiklas:

2.25.5.1.1. būtų pasirašytas (-i) ir administruojančiajai institucijai projekto sutartyje nustatyta tvarka pateiktas (-i) projekto vykdytojo ir (ar) partnerio sudarytas (-i) susitarimas (-ai) su projekto veiklų dalyvį (-ius) priimančia organizacija – darbdaviu, t. y. juridiniu asmeniu (ar jo filialu, atstovybe), kuriame (-iuose) projekto veiklų dalyvis (-iai) bus įdarbintas (-i) ir įgis, ugdytų praktinius darbo įgūdžius darbo vietoje pagal pameistrystės darbo sutartį nesudarant mokymo sutarties (šis reikalavimas netaikomas tuo atveju, kai projekto veiklų dalyvius priimančia organizacija yra pats pareiškėjas ir (ar) partneris). Susitarime turi būti nurodyta projekto veiklų dalyvį (-ius) priimančiosios organizacijos veiklos sritis pagal įstatus ir numatytas preliminarus priimamų projekto veiklų dalyvių skaičius, projekto veiklų dalyvių dalyvavimo praktinių darbo įgūdžių įgijimo, ugdymo darbo vietoje trukmė (valandomis); projekto veiklų dalyviui (-iams) praktiniams darbo įgūdžiams darbo vietoje įgyti reikalingos darbo priemonės, specialieji drabužiai, individualios saugos priemonės ir (ar) medžiagos, kurias projekto vykdytojas ar partneris įsipareigoja perduoti neatlygintinai naudoti projekto veiklų dalyvį (-ius) priimančiai organizacijai, jei ji su projekto veiklų dalyviu (-iais) sudaromoje (-ose) pameistrystės darbo sutartyje (-yse) nenumatys darbdavio patiriamų mokymo išlaidų atlyginimo iš projekto veiklų dalyviui pagal pameistrystės darbo sutartį mokamo darbo užmokesčio; preliminari šio turto vertė (atsižvelgiant į rinkoje esančias atitinkamų prekių įsigijimo ir (ar) nuomos kainas) per visą projekto įgyvendinimo laikotarpį; projekto veiklų dalyvį (-ius) priimančiosios organizacijos įsipareigojimas iš projekto vykdytojo ir (ar) partnerio gautą turtą naudoti tik projekto veikloms vykdyti, t. y. projekto veiklų dalyvio (-ių) praktiniams darbo įgūdžiams įgyti, ugdyti darbo vietoje; projekto veiklų dalyvį (-ius) priimančiosios organizacijos atsiskaitymo projekto vykdytojui ar partneriui apie projekto veiklų dalyvio praktinių darbo įgūdžių įgijimą, ugdymą darbo vietoje; kitos, susitarimo šalių nuomone svarbios sąlygos;

2.25.5.1.2. konkretų projekto veiklų dalyvį priimanti organizacija – darbdavys ir projekto veiklų dalyvis sudarytų pameistrystės darbo sutartį nesudarę mokymo sutarties;

2.25.5.2. pameistrystės darbo sutartis turi būti sudaroma ir vykdoma nepažeidžiant Darbo kodekse nustatytų reikalavimų dėl pameistrystės darbo sutarties nesudarius mokymo sutarties;

2.25.6. vykdant Aprašo 2.1.2.1.5 papunktyje nurodytą praktinių darbo įgūdžių įgijimo, ugdymo darbo vietoje pagal savanoriškos praktikos sutartį veiklą:

2.25.6.1. iki projekto veiklų dalyvio (-ių) įtraukimo į Aprašo 2.1.2.1.5 papunktyje nurodytas veiklas:

2.25.6.1.1. būtų pasirašytas (-i) ir administruojančiajai institucijai projekto sutartyje nustatyta tvarka pateiktas (-i) projekto vykdytojo ir (ar) partnerio sudarytas (-i) susitarimas (-ai) su projekto veiklų dalyvį (-ius) priimančia organizacija – darbdaviu; šiame susitarime (-uose) projekto veiklų dalyvis (-iai) atliks praktiką pagal savanoriškos praktikos sutartį (šis reikalavimas netaikomas tuo atveju, kai projekto veiklų dalyvius priimanti organizacija yra pats projekto vykdytojas ir (ar) partneris). Susitarime turi būti nurodyta projekto veiklų dalyvį (-ius) priimančios organizacijos veiklos sritis pagal įstatus ir numatytas preliminarus priimamų projekto veiklų dalyvių skaičius, projekto veiklų dalyvių savanoriškos praktikos trukmė (valandomis); projekto veiklų dalyviui (-iams) savanoriškai praktikai atlikti reikalingos darbo priemonės, specialieji drabužiai, individualios saugos priemonės ir (ar) medžiagos, kurias projekto vykdytojas ar partneris išipareigoja perduoti neatlygintinai naudoti projekto veiklų dalyvį (-ius) priimančiai organizacijai; preliminarai šio turto vertė (atsižvelgiant į rinkoje esančias atitinkamų prekių įsigijimo ir (ar) nuomos kainas) per visą projekto įgyvendinimo laikotarpį; projekto veiklų dalyvį (-ius) priimančios organizacijos išipareigojimas iš projekto vykdytojo ir (ar) partnerio gautą turtą naudoti tik projekto veikloms vykdyti, t. y. projekto veiklų dalyvio (-ių) savanoriškai praktikai atlikti; projekto veiklų dalyvį (-ius) priimančios organizacijos ataskaita projekto vykdytojui ar partneriui apie projekto veiklų dalyvio (-ių) savanoriškos praktikos atlikimą; kitos, susitarimo šalių nuomone svarbios sąlygos;

2.25.6.1.2. konkretų projekto veiklų dalyvį priimanti organizacija – darbdavys ir projekto veiklų dalyvis sudarytų savanoriškos praktikos sutartį;

2.25.6.2. savanoriškos praktikos sutartį projekto veiklų dalyvius priimanti organizacija sudarytų ir vykdytų nepažeisdama Užimtumo įstatyme ir Savanoriškos praktikos atlikimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2016 m. spalio 24 d. įsakymu Nr. A1-573 „Dėl Savanoriškos praktikos atlikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, tokioms sutartims sudaryti ir vykdyti nustatytų reikalavimų;

2.25.7. vykdant Aprašo 2.1.3.2 papunktyje nurodytas veiklas:

2.25.7.1. jei projekto įgyvendinimo metu dėl objektyvių ir nuo projekto vykdytojo nepriklausančių priežasčių (pvz., jauno verslo subjekto veiklos nutraukimo, bankroto, likvidavimo, atsisakymo dalyvauti dėl force majeure aplinkybių ar kitų administruojančiosios institucijos pripažintų svarbių priežasčių) vietoje pasitraukusio jauno verslo subjekto įtraukiamas naujas jauno verslo subjektas, iki projekto veiklų dalyvio įtraukimo į Aprašo 2.1.3.2 papunktyje nurodytas pagalbos verslo pradžia teikimo veiklas administruojančiajai institucijai būtų pateikti vertinti Aprašo 2.16.3.4 ir 2.16.3.5. papunkčiuose nurodyti dokumentai;

2.25.7.2. jauno verslo subjektui suteiktos verslo pradžia reikalingos priemonės (t. y. patalpos, techninė, biuro ar kita įranga, baldai, įrenginiai ar įrankiai) būtų naudojamos tik paties jauno verslo subjekto vykdomoje veikloje, neperduodant jų naudoti (nuomos, panaudos ar kt. pagrindais) tretiesiems asmenims; šis reikalavimas taikomas iki tol, kol verslo pradžia reikalingos priemonės perduodamos jauno verslo subjektui nuosavybės teise, kaip tai numatyta Aprašo 2.25.7.4 papunktyje, ir verslo pradžia reikalingų priemonių naudojimas užtikrins Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 298².3 arba 298².4 papunkčiuose nustatytas sąlygas;

2.25.7.3. projekto lėšomis įsigytos verslo pradžia reikalingos priemonės (t. y. techninė, biuro ar kita įranga, baldai, įrenginiai ar įrankiai) būtų perduodamos naudoti tik jauno verslo subjektams, su kuriais yra sudaryti Susitarimai dėl pagalbos verslo pradžia teikimo ir naudojamos ne trumpiau kaip 3 metus nuo jų įsigijimo dienos; šiame papunktyje projekto vykdytojui nustatytas reikalavimas dėl 3 metų naudojimo laikotarpio netaikomas, jei verslo pradžia reikalingos priemonės perduodamos jauno verslo subjektui nuosavybės teise, kaip tai numatyta Aprašo 2.25.7.4 papunktyje;

2.25.7.4. projekto lėšomis įsigytos verslo pradžia reikalingos priemonės jauno verslo subjektui perduodamos nuosavybės teise, jeigu jauno verslo subjektas atitinka Aprašo 2.25.7.4.1–2.25.7.4.4 papunkčiuose nustatytus reikalavimus. Praėjus ne mažiau kaip 2 metams nuo Susitarimo dėl pagalbos

verslo pradžia teikimo pasirašymo dienos projekto vykdytojas ir (ar) projekto partneris privalo įvertinti, ar Susitarimą dėl pagalbos verslo pradžia teikimo pasirašęs jauno verslo subjektas atitinka šiuos reikalavimus:

2.25.7.4.1. nepertraukiamai vykdo veiklą nuo jauno verslo subjekto statuso įgijimo dienos. Jei vykdoma sezoninio pobūdžio veikla, vertinama, ar nuo jauno verslo subjekto statuso įgijimo nepertraukiamai vykdo sezoninę veiklą;

2.25.7.4.2. nėra likviduojamas ar bankrutuojantis;

2.25.7.4.3. veiklos vykdymo metu gauna pajamas;

2.25.7.4.4. neturi skolų, mokesčių nepriemokos ir (ar) yra sudaręs mokesčių atidėjimo (išdėstymo) susitarimą su mokesčių administratoriumi (Valstybinė mokesčių inspekcija, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba);

2.25.7.5. Aprašo 2.25.7.4 papunktyje numatytas vertinimas gali būti atliekamas anksčiau (t. y. praėjus mažiau kaip 2 metams nuo Susitarimo dėl pagalbos verslo pradžia teikimo pasirašymo dienos), jei iki jauno verslo subjekto statuso išlaikymo pabaigos (3 metų nuo jauno verslo subjekto veiklos pradžios) lieka mažiau kaip 6 mėnesiai;

2.25.7.6. jeigu projekto vykdytojas ir (ar) projekto partneris nustato, kad jauno verslo subjektas neatitinka nors vieno iš Aprašo 2.25.7.4.1–2.25.7.4.4 papunkčiuose nurodytų reikalavimų, projekto lėšomis įsigytos verslo pradžia reikalingos priemonės negali būti perduodamos jauno verslo subjektui valdyti nuosavybės teise. Tokiu atveju jauno verslo subjektas projekto vykdytojui ir (ar) partneriui privalo grąžinti iki Susitarime dėl pagalbos verslo pradžia teikimo nurodyto termino suteiktas naudoti verslo pradžia reikalingas priemones;

2.25.7.7. projekto vykdytojas ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo vertinimo dienos informuoja administruojančiąją instituciją apie jauno verslo subjekto (-ų) atitiktį arba neatitiktį Aprašo 2.25.7.4.1–2.25.7.4.4 papunkčiuose nustatytiems reikalavimams, pateikdamas vertinimo rezultatus ir informaciją apie planuojamą verslo pradžia reikalingų priemonių perdavimą jauno verslo subjektui (-ams) valdyti nuosavybės teise, ir apie likusią verslo pradžia reikalingų priemonių vertę. Administruojančioji institucija, įvertinusi pateiktą informaciją, ne vėliau kaip per 20 darbo dienų priima sprendimą dėl pritarimo arba nepritarimo verslo pradžia reikalingų priemonių perdavimui ir apie priimtą sprendimą informuoja projekto vykdytoją, o Ministeriją informuoja apie priimtą sprendimą dėl perversinimo nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos priskyrimo;

2.25.7.8 jei jauno verslo subjektas atitinka visus Aprašo 2.25.7.4.1–2.25.7.4.4 papunkčiuose nustatytus reikalavimus, projekto vykdytojas nuo gauto administruojančiosios institucijos sutikimo dėl verslo pradžia reikalingų priemonių perdavimo, bet ne vėliau kaip per 10 darbo dienų, perduoda jaunam verslo subjektui projekto lėšomis įsigytas verslo pradžia reikalingas priemones valdyti nuosavybės teise, pasirašydamas pagal Aprašo 5 priede pateiktą formą priėmimo–perdavimo aktą dėl verslo pradžia reikalingų priemonių perdavimo (toliau – Priėmimo–perdavimo aktas). Administruojančiajai institucijai Priėmimo–perdavimo aktas pateikiamas kartu su veiklos ataskaita, o tuo atveju, kai jauno verslo subjektui verslo pradžia reikalingų priemonių perdavimas vykdomas po projektų veiklų įgyvendinimo, Priėmimo–perdavimo aktas pateikiamas kartu su ataskaita po projekto finansavimo pabaigos;

2.25.7.9. jei įsigytos verslo pradžia reikalingos priemonės nėra perduodamos jauno verslo subjektui (-ams) valdyti nuosavybės teise:

2.25.7.9.1. projekto vykdytojas papildomų veiksmų neatlieka, jei verslo pradžia reikalingų priemonių likutinė vertė atitinka Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 298².3 papunktyje nustatytas sąlygas;

2.25.7.9.2. projekto vykdytojas informuoja administruojančiąją instituciją kartu su galutine veiklos ataskaita, jei verslo pradžia reikalingų priemonių likutinė vertė yra reikšminga (sudaro daugiau kaip 250 eurų bendros turto vertės). Administruojančioji institucija, vadovaudamasi Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 298².4 papunkčiu, nustato projektui papildomą tęstinumo laikotarpį, tačiau bendras projekto tęstinumo

laikotarpis negali viršyti 5 metų; arba projekto vykdytoji nesutikus dėl papildomo tęstinumo laikotarpio pratęsimo, vadovaudamasi Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių IV skyriaus devintuoju skirsniu, priima sprendimą dėl verslo pradžia reikalingų priemonių likutinės vertės grąžinimo. Papildomu tęstinumo laikotarpiu projekto vykdytojas turi užtikrinti, kad verslo pradžia reikalingos priemonės būtų naudojamos tam pačiam tikslui, kurio buvo siekiama įgyvendinant projektą, tęsiant naujų jaunų verslų paiešką ir jų rėmimą šiomis priemonėmis.

2.25.8. jeigu numatoma, kad vykdant Aprašo 2.1.4 papunktyje nurodytas veiklas ekonominę naudą gaus projekto lėšomis kuriamo ar veikiančio bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklo dalyvis – konkretus fizinis ar juridinis asmuo, kuris projekto lėšomis vykdo ar gali vykdyti ūkinę veiklą (toliau – **ūkio subjektas**), administruojančiajai institucijai būtų pateikta vertinti ši informacija iki ūkio subjekto (jo atstovų) įtraukimo į Aprašo 2.1.4 papunktyje nurodytas veiklas:

2.25.8.1. ūkio subjekto pavadinimas ir ūkinės veiklos sritis pagal ūkio subjekto įstatus, verslo liudijimą ar individualios veiklos pažymą ar kitus jo teisę vykdyti ūkinę veiklą įrodantys dokumentai;

2.25.8.2. ekonominės naudos, kurią ūkio subjektas gaus iš projekto lėšomis kuriamo ar veikiančio bendradarbiavimo ir informacijos tinklo, apibūdinimas;

2.25.8.3. ūkio subjekto užpildyta Smulkiojo ir vidutinio verslo subjekto statuso deklaracija.

2.26. Projekto vykdytojas taip pat turi vykdyti Aprašo 2.25.3.4, 2.25.4.1.2, 2.25.5.1.2 ir 2.25.6.1.2 papunkčiuose nurodytų sutarčių sudarymo ir vykdymo tinkamumo priežiūrą ir užtikrinti, kad būtų laikomasi Aprašo 2.16.3.4, 2.25.4.1.1, 2.25.5.1.1 ir 2.25.6.1.1 papunkčiuose nurodytų projekto vykdytojo ir (ar) partnerio susitarimų su projekto veiklų dalyviu priimančia organizacija arba jauno verslo subjektu ir nebūtų viršijama nurodytuose susitarimuose nustatyta projekto veiklų dalyviu priimančiai organizacijai skirtinos pagalbos prekėmis vertė ar jauno verslo subjektui skirtina pagalbos verslo pradžia vertė.

2.27. Projekto vykdytojas turi rinkti ir administruojančiajai institucijai teikti informaciją apie kiekvieną iš ESF+ lėšų bendrai finansuojamo projekto veiklų dalyvį (projekto tikslinių grupių, nurodytų Aprašo 4 punkte, atstovą) Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių IV skyriaus šeštajame skirsnyje, Projekto dalyvių informacijos administravimo instrukcijoje ir projekto sutartyje nustatyta tvarka.

2.28. Tuo atveju, kai Aprašo 8 punkte nustatyta tvarka administruojančioji institucija yra nustačiusi, kad konkrečiai projekto veiklų dalyviu priimančiai organizacijai ar jauno verslo subjektui yra projekte teikiama nereikšminga (*de minimis*) pagalba, ir priėmusi sprendimą dėl nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos priskyrimo konkrečiai projekto veiklų dalyviu priimančiai organizacijai ar jaunam verslo subjektui, projekto vykdytojas turi:

2.28.1. informuoti administruojančiąją instituciją apie Aprašo 2.16.3.4, 2.25.4.1.1, 2.25.5.1.1 ir 2.25.6.1.1 papunkčiuose nurodytų susitarimų nuostatų pasikeitimą ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo susitarimo pakeitimo sudarymo dienos;

2.28.2. pagal pasikeitusias sąlygas projekto veiklų dalyviu į projekto veiklas įtraukti ir pagalbą jauno verslo subjekto verslo pradžia pradėti teikti tik po to, kai administruojančioji institucija atliks Aprašo 8.9 ir 8.11 papunkčiuose, o projekto vykdytojas administruojančiosios institucijos nurodymu – Aprašo 8.10 ir 8.14 papunkčiuose nurodytus veiksmus.

Reikalavimai dėl projekto įgyvendinimo siekiamų stebėsenos rodiklių

2.29. Projektu turi būti siekiama šių Aprašo 2–4 lentelėse nurodytų Pažangos priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklių:

2.29.1. Pažangos priemonės įgyvendinimo stebėsenos produkto rodiklio „BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu“; taikoma projektams, apimantiems Aprašo 2.1.1 papunktyje nurodytas veiklas; taip pat taikoma projektams, kurie neapima Aprašo 2.1.1

papunktyje nurodytų veiklų, tačiau kurių pareiškėjas ar bent vienas iš partnerių yra NVO arba socialinis partneris (t. y. darbuotojų ar darbdavių organizacija);

2.29.2. Pažangos priemonės įgyvendinimo stebėsenos produkto rodiklio „BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)“; taikoma projektams, apimantiems Aprašo 2.1.1–2.1.3 ir 2.1.5 papunkčiuose nurodytas veiklas; reikalavimas siekti šio rodiklio reikšmės netaikomas vykdant Aprašo 2.1.4 papunktyje nurodytas veiklas.

2.30. Aprašo 2–4 lentelėse nurodytas Pažangos priemonės įgyvendinimo stebėsenos rezultato rodiklis „BIVP projektų veiklų dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje, dalis“ projektiniu lygiu nesiekiamas ir neturi būti nurodomas PIP. Administruojančiosios institucijos prašymu, vadovaudamasis Pažangos priemonės įgyvendinimo stebėsenos rezultato rodiklio „BIVP projektų veiklų dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje, dalis“ aprašymo kortelėje nustatytais reikalavimais, projekto vykdytojas privalo teikti administruojančiajai institucijai informaciją, reikalingą šio stebėsenos rezultato rodiklio pasiekimui nustatyti.

2.31. Projekto vykdytojas taip pat turi siekti vietos plėtros strategijoje, kuriai įgyvendinti skirtas projektas, nurodytų stebėsenos rodiklių, sutampančių su Aprašo 2–4 lentelėse nurodytais Pažangos priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodikliais. Projekto vykdytojas miesto VVG prašymu turi teikti jai informaciją, susijusią su šių stebėsenos rodiklių reikšmių siekimu įgyvendinant ir (ar) baigus įgyvendinti projektą.

2.32. Projekto vykdytojas yra atsakingas už duomenų ir informacijos apie jo vykdomu projektu siekiamų, Aprašo 2–4 lentelėse nurodytų Pažangos priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklių pasiekimą, surinkimą ir pateikimą. Už projekto sutartyje nustatytų stebėsenos rodiklių reikšmių pasiekimą projekto vykdytojas atsiskaito teikdamas veiklos ataskaitas ir (arba) ataskaitas po projekto finansavimo pabaigos.

2.33. Projekto vykdytojui nepasiekus stebėsenos rodiklių reikšmių, nurodytų projekto sutartyje, taikomos Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių IV skyriaus penktojo skirsnio 171–179 punktų nuostatos.

3. Reikalavimai jungtinio projekto projektams ir jungtinio projekto projektų pareiškėjams

Netaikoma.

4. Projekto tikslinės grupės

4.1. Tinkamos projekto tikslinės grupės (t. y. asmenų socialinės grupės, į kurias turi būti orientuotas pagal Aprašą finansuojamas projektas) yra:

4.1.1. vykdant Aprašo 2.1.1.1–2.1.1.2 papunkčiuose nurodytas veiklas – socialinę atskirtį patiriantys gyventojai (riziką patirti socialinę atskirtį turinčių gyventojų grupių pavyzdžiai pateikiami Aprašo 1 priede); o vykdant Aprašo 2.1.1.3 papunktyje nurodytą veiklą – gyventojai (vykdant Aprašo 2.1.1.3 papunktyje nurodytą veiklą socialinę atskirtį patiriantys gyventojai turi sudaryti ne mažiau kaip 50 proc. visų šios projekto veiklos dalyvių);

4.1.2. vykdant Aprašo 2.1.2 papunktyje nurodytas veiklas – darbingi gyventojai (Aprašo 2.1.2.1.5 papunktyje nurodytos praktinių įgūdžių įgijimo, ugdymo darbo vietoje pagal savanoriškos praktikos sutartį, veiklos vykdymo atveju – ne vyresni nei 29 metų darbingi gyventojai), kurie yra:

4.1.2.1. ekonomiškai neaktyvūs asmenys;

4.1.2.2. bedarbiai (netaikoma neformalaus profesinio mokymo ir praktinių darbo įgūdžių įgijimo, ugdymo darbo vietoje veiklų vykdymo atveju);

4.1.3. vykdant Aprašo 2.1.3.1 papunktyje nurodytas veiklas – darbingi gyventojai;

4.1.4. vykdant Aprašo 2.1.3.2 papunktyje nurodytas veiklas – jauno verslo subjektų, kurių veiklos vykdymo vieta – vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija, atstovai ir darbuotojai;

4.1.5. vykdant Aprašo 2.1.4 veiklas, reikalavimai tikslinei grupei nėra taikomi;

4.1.6. vykdant Aprašo 2.1.5 papunktyje nurodytas veiklas – savanoriai (taikoma, kai vykdomi Aprašo 2.1.5 papunktyje nurodytą veiklą atitinkantys savanorių mokymo, reikalingo savanorius parengti savanoriškai veiklai, veiksmai).

4.2. Laikoma, kad asmuo yra gyventojas, jei asmuo projekto veiklų dalyvio anketoje yra nurodęs savo gyvenamąją vietą, kuri yra vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje.

5. Horizontaliųjų principų (toliau – HP) reikalavimai

5.1. PIP negali būti numatyta:

5.1.1. apribojimų, kurie turėtų neigiamą poveikį lygių galimybių ir nediskriminavimo dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, religijos ar įsitikinimų, pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, negalios ar kt. principams įgyvendinti;

5.1.2. veiksmų, kurie turėtų neigiamą poveikį darnaus vystymosi principo, įskaitant reikšmingos žalos nedarymo principą, įgyvendinimui.

5.2. Įgyvendinant projektą turi būti užtikrinamas prieinamumo visiems reikalavimo įgyvendinimas ir taikomas universalus dizaino principas:

5.2.1. informacija apie projekto veiklas (renginius, mokymus) turi būti platinama prieinamais bendravimo būdais įvairioms tikslinėms grupėms (pvz., asmenims su regos, klausos, intelekto sutrikimais, asmenims su disleksijos sutrikimais, žemesnio išsilavinimo ar ilgą laiką socialinėje atskirtyje buvusiems asmenims, senyvo amžiaus bei mažiau lietuvių kalbą suprantantiems asmenims), kviečiant ir registruojant į renginius turi būti identifikuojami dalyvių poreikiai dėl informacijos prieinamumo renginio metu (pvz., užtikrinti vertimą į lietuvių gestų kalbą, užsienio kalbą);

5.2.2. projektų veiklos (renginiai, mokymai) turi būti organizuojamos patalpose, pritaikytose judėjimo, regos ar kitą negalią turintiems asmenims (netoli nuo įėjimo į objektą įrengtos asmenims, turintiems negalią, skirtos automobilių stovėjimo vietos, užtikrintos galimybės asmenims, judantiems vežimėliu, be kliūčių savarankiškai patekti į objektą, nevaržomai judėti objekto patalpų viduje, naudotis liftu ar keltu (jei renginys vyksta ne pirmame pastato aukšte), naudotis pritaikyta konferencijų sale ir joje esančia įranga (pvz., nefiksuotos kėdės, mobilieji mikrofonai, prieinama pakyla kalboms sakyti), maitinimo vieta (pvz., judėjimui vežimėliu pritaikyta erdvė tarp stalų, stalo aukštis) bei sanitarinėmis patalpomis (pvz., judėjimui vežimėliu pritaikyta erdvė, prieinamame aukštyje įrengta kriauklė, veidrodys, higienos priemonės), tinkamai pažymėti pastate esantys permatomi objektai (pvz., durys), laiptai ir kitos kliūtys aklujų ir silpnaregių asmenų judėjimui).

5.3. Įgyvendinant projekto veiklas turėtų būti laikomasi inovatyvumo (kūrybingumo) principo, t. y. įgyvendinant veiklas vykdomi inovatyvūs viešieji pirkimai, taikomos naujos technologijos, kuriami ar diegiami inovatyvūs sprendimai ir pan.

5.4. Projektais neturi būti daroma reikšminga žala aplinkos tikslams, nustatytiems 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088, 17 straipsnyje. Konkretūs projektų dėl reikšmingos žalos nedarymo aplinkos tikslams reikalavimai ir projektų atitiktį šioms reikalavimams pagrindžiantys dokumentai nurodomi Projekto atitikties reikšmingos žalos nedarymo horizontaliajam principui vertinimo reikalavimų apraše (toliau – Reikšmingos žalos nedarymo horizontaliajam principui vertinimo reikalavimų aprašas), kuris pateikiamas Aprašo 6 priede.

6. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) reikalavimai

Įgyvendinant pagal Aprašą numatytas veiklas negali būti pažeidžiamos Chartijos pagrindinės teisės: orumo; asmenų, privataus ir šeimos gyvenimo, sąžinės ir saviraiškos laisvės; asmens duomenų; prieglobsčio ir apsaugos perkėlimo, išsiuntimo ar išdavimo atvejais; teisės į nuosavybę ir teisės užsiimti verslu; lyčių lygybės, vienodo požiūrio ir lygių galimybių, nediskriminavimo ir asmenų su negalia teisės; vaiko teisės; gero administravimo, veiksmingo teisinės gynybos, teisingumo; solidarumo ir darbuotojų teisės; aplinkos apsauga.

7. Apskritis, kurioje gali būti įgyvendinami projektai

Netaikoma.

8. Reikalavimai valstybės pagalbai (kurie nėra nurodyti kituose Aprašo punktuose)

8.1. Pagal Aprašą valstybės pagalba, kaip ji apibrėžta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnyje, neteikiama.

8.2. Pagal Aprašą gali būti teikiama nereikšminga (*de minimis*) pagalba, kuri atitinka *de minimis* reglamento nuostatas. Nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos gavėjas yra ūkio subjektas, kurio veiksmai daro įtaką ar ketinimai, jeigu būtų įgyvendinti, galėtų daryti įtaką konkurencijai ir prekybai tarp Europos Sąjungos šalių. Nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos gavėju gali būti:

8.2.1. projekto vykdytojas ir (ar) partneris (projekto vykdytojas ar partneris nėra laikomas nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos gavėju, jei jis visą projekto lėšomis gautą naudą perduoda tikslinėms grupėms, pats negaudamas jokios ekonominės naudos);

8.2.2. ir (ar) juridinis asmuo ar fizinis asmuo, kuris nėra projekto vykdytojas ar partneris, ir kuris:

8.2.2.1. vykdamas Aprašo 2.1.2.1.3–2.1.2.1.5 papunkčiuose nurodytas veiklas dalyvauja kaip projekto veiklų dalyvius priimanči organizacija;

8.2.2.2. ar vykdamas Aprašo 2.1.3.2 papunktyje nurodytas veiklas yra pagalbą verslo pradžia gaunantis jauno verslo subjektas;

8.2.2.3. ar ūkio subjektas, kuris vykdamas Aprašo 2.1.4 papunktyje nurodytas veiklas dalyvauja kuriant ir (ar) palaikant bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklą ir dėl to gauna ar gali gauti ekonominę naudą (išskyrus *de minimis* reglamento 1 straipsnyje nustatytas išimtis).

8.3. Vadovaujantis *de minimis* reglamento 1 straipsnio 1 dalimi, nereikšminga (*de minimis*) pagalba neteikiama, jei:

8.3.1. ūkio subjektas vykdo pirminės žvejybos ir akvakultūros produktų gamybos veiklą;

8.3.2. ūkio subjektas vykdo žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimo ir prekybos veiklą, kai nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos dydis būtų nustatomas pagal įsigytų arba rinkai pateiktų produktų kainą arba kiekį;

8.3.3. ūkio subjektas vykdo pirminės žemės ūkio produktų gamybos veiklą;

8.3.4. ūkio subjektas vykdo žemės ūkio produktų perdirbimo ir prekybos jais veiklą, vienu iš šių atvejų:

8.3.4.1. kai nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos suma būtų nustatoma pagal iš pirminės produkcijos gamintojų įsigytų arba atitinkamų įmonių rinkai pateiktų tokių produktų kainą arba kiekį;

8.3.4.2. kai nereikšminga (*de minimis*) pagalba priklausytų nuo to, ar ji bus iš dalies arba visa perduota pirminės produkcijos gamintojams;

8.3.5. ūkio subjektas vykdo su eksportu susijusią veiklą trečiosiose valstybėse arba valstybėse narėse, t. y. kai nereikšminga (*de minimis*) pagalba būtų tiesiogiai susijusi su eksportuojamais kiekiais, platinimo tinklo kūrimu bei veikla, arba kitomis einamosiomis išlaidomis, susijusiomis su eksporto veikla;

8.3.6. nereikšminga (*de minimis*) pagalba priklauso nuo to, ar naudojama daugiau vidaus nei importuotų prekių arba paslaugų.

8.4. Vadovaujantis *de minimis* reglamento 1 straipsnio 2 dalimi, jeigu ūkio subjektas vykdo veiklą viename iš Aprašo 8.3.1–8.3.4 papunkčių nurodytų sektorių ir taip pat vykdo veiklą viename ar keliuose kituose sektoriuose, kuriems taikomas *de minimis* reglamentas, arba kitą veiklą, kuriai taikomas *de minimis* reglamentas, *de minimis* reglamentas taikomas pagalbai, kuri suteikta pastaruosiuose sektoriuose ar pastarajai veiklai, su sąlyga, kad yra užtikrinta, jog veiklai tuose sektoriuose, kuriems *de minimis* reglamentas netaikomas, nebūtų naudojama *de minimis* pagalba, suteikta pagal *de minimis* reglamentą.

8.5. Vadovaujantis *de minimis* reglamento 3 straipsnio nuostatomis, bendra nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos, suteiktos vienai įmonei, kaip ji apibrėžta *de minimis* reglamento 2 straipsnio 2 dalyje, suma negali viršyti 300 000 (trių šimtų tūkstančių) eurų per bet kurį trejų metų laikotarpį. Susijungimo ar įsigijimo atveju apskaičiuojant, ar nauja *de minimis* pagalba naujai arba įsigyjančiai įmonei viršija šiame papunktyje nustatytą viršutinę

bendrą nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos sumos ribą, atsižvelgiama į visą ankstesnę susijungiančioms įmonėms suteiktą *de minimis* pagalbą. *De minimis* pagalba, teisėtai suteikta prieš susijungimą arba įsigijimą, išlieka teisėta. Jei viena įmonė suskaidoma į dvi ar daugiau atskirų įmonių, iki suskaidymo suteikta *de minimis* pagalba priskiriama įmonei, kuri ja pasinaudojo, t. y. įmonei, perimančiai veiklą, kuriai vykdyti *de minimis* pagalba panaudota. Jei toks priskyrimas neįmanomas, *de minimis* pagalba proporcingai paskirstoma remiantis naujųjų įmonių nuosavo kapitalo balansine verte suskaidymo įsigaliojimo dieną.

8.6. Pagal *de minimis* reglamentą suteikta *de minimis* pagalba gali būti sumuojama:

8.6.1. su *de minimis* pagalba, suteikta pagal 2023 m. gruodžio 13 d. Komisijos reglamentą (ES) 2023/2832 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai, skiriamai visuotinės ekonominės svarbos paslaugas teikiančioms įmonėms;

8.6.2. su *de minimis* pagalba, suteikta pagal 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentą (ES) Nr. 1408/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai ir 2014 m. birželio 27 d. Komisijos reglamentą (ES) Nr. 717/2014 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuje, neviršijant 8.5 papunktyje nustatytos atitinkamos viršutinės ribos.

8.7. Pagal *de minimis* reglamentą skiriama *de minimis* pagalba nesumuojama su valstybės pagalba, skiriama toms pačioms tinkamoms finansuoti išlaidoms, arba su valstybės pagalba, susijusia su ta pačia rizikos finansų priemone, jeigu dėl tokio pagalbos sumavimo būtų viršytas bendrosios išimties reglamente arba Europos Komisijos priimtame sprendime nustatytas didžiausias atitinkamas pagalbos intensyvumas arba kiekvienu atveju atskirai nustatyta pagalbos suma. *De minimis* pagalba, kuri nėra teikiama arba priskiriama konkrečioms tinkamoms finansuoti išlaidoms, gali būti sumuojama su kita valstybės pagalba, suteikta pagal bendrosios išimties reglamentą arba Europos Komisijos priimtą sprendimą.

8.8. Administruojančioji institucija, pildydama projekto lygmens Patikros lapą dėl valstybės pagalbos ir *de minimis* pagalbos buvimo ar nebuvimo (toliau – Patikros lapas), kurio pavyzdinė forma patvirtinta Tarpinstitucinės darbo grupės, sudarytos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2021 m. birželio 11 d. įsakymu Nr. 1K-219 „Dėl tarpinstitucinės darbo grupės sudarymo“ (toliau – Darbo grupė), 2023 m. gruodžio 19 d. posėdžio protokolu Nr. 18 (Valstybės pagalbos kontrolės proceso 1 priedas), ir skelbiama interneto svetainėje esinvesticijos.lt, nustato, ar *de minimis* pagalba šiame projekte bus teikiama. Jeigu administruojančioji institucija Patikros lape nustato, kad *de minimis* pagalba šiame projekte **nebus teikiama**, tolimesni veiksmai, nustatyti Aprašo 8.9–8.15 papunkčiuose, neatliekami.

8.9. Jeigu administruojančioji institucija Patikros lape nustato, kad *de minimis* pagalba šiame projekte bus teikiama, administruojančioji institucija pildo Atitikties *de minimis* pagalbos taisyklėms patikros lapo (projekto lygmuo) formą, patvirtintą Darbo grupės 2024 m. sausio 19 d. posėdžio protokolu Nr. 19 (Valstybės pagalbos kontrolės proceso 5 priedas) ir skelbiama interneto svetainėje esinvesticijos.lt, ir nustato:

8.9.1. ar kiekviena projekto veiklų dalyvių priimanti organizacija, kuri nėra projekto vykdytojas ar partneris, kiekvienas jauno verslo subjektas, kuriam bus teikiama pagalba verslo pradžiai, ir kiekvienas ūkio subjektas, gausiantis ekonominę naudą, vykdydamas Aprašo 2.1.4 papunktyje nurodytą veiklą bus nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos gavėjas (remdamasi PIP vertinimo ir (ar) projekto sutarties įgyvendinimo metu iš projekto vykdytojo gauta Aprašo 2.16.3.4, 2.25.4.1.1, 2.25.5.1.1 ir (ar) 2.25.6.1.1, ir (ar) 2.25.8 papunkčiuose nurodyta informacija);

8.9.2. kiekvieno nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos gavėjo teisę gauti bendrą vienai įmonei suteikiamą nereikšmingą (*de minimis*) pagalbą, taip pat Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registre patikrina, ar teikiama pagalba (t. y. pagal Aprašą skiriamas finansavimas iš ESF+ ir BF lėšų, taip pat savivaldybių biudžeto lėšų, kuriomis kaip pareiškėjo (partnerio) nuosavu įnašu prisidedama prie projekto finansavimo) neviršys leidžiamo nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos dydžio, nurodyto Aprašo 8.5 papunktyje.

8.10. Pareiškėjas (projekto vykdytojas) administruojančiosios institucijos prašymu per administruojančiosios institucijos nurodytą terminą turi pateikti kiekvieno nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos gavėjo užpildytą Vienos įmonės deklaraciją, kurios pavyzdinė forma patvirtinta Darbo grupės 2024 m. sausio 19 d. posėdžio protokolu Nr. 19 (Valstybės pagalbos kontrolės proceso 4 priedas) ir skelbiama interneto svetainėje esinvesticijos.lt, taip pat kitą informaciją ir (ar) dokumentus, reikalingus nereikšmingos pagalbos teikimui vertinti.

8.11. Administruojančioji institucija, vadovaudamasi Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 60.2 papunktyje nustatytu terminu arba projekto įgyvendinimo metu ne vėliau nei per 10 darbo dienų nuo informacijos gavimo ar nustatymo dienos atlikusi Aprašo 8.8 ir 8.9 papunkčiuose nurodytus veiksmus, priima sprendimą dėl nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos priskyrimo konkretiems nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos gavėjams ir ne vėliau nei per 3 darbo dienas raštu arba elektroniniu paštu informuoja pareiškėją ir Ministeriją apie priimtą sprendimą dėl nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos priskyrimo konkretiems *de minimis* pagalbos gavėjams, nurodydama nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos dydį nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos suteikimo datą (taikoma Aprašo 8.2.2.2 papunktyje įvardintiems atvejams) bei pobūdį konkretiems *de minimis* pagalbos gavėjams, pateikdama aiškią nuorodą į *de minimis* reglamentą.

8.12. Priėmusi sprendimą finansuoti projektą ar gavusi iš administruojančiosios institucijos informaciją apie priimtą sprendimą dėl nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos priskyrimo konkretiems nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos gavėjams, Ministerija, vadovaudamasi Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registro nuostatų reikalavimais, per 5 darbo dienas registruoja suteiktos *de minimis* pagalbos sumą Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registre.

8.13. Pagal Aprašą finansavimas neteikiamas, jeigu pareiškėjas nėra sugrąžinęs anksčiau gautos valstybės pagalbos, kuri Europos Komisijos buvo pripažinta neteisėta ir nesuderinama su vidaus rinka.

8.14. Pareiškėjas (projekto vykdytojas), gavęs informaciją iš administruojančiosios institucijos, raštu arba elektroniniu paštu informuoja kiekvieną *de minimis* pagalbos gavėją apie administruojančiosios institucijos priimtą sprendimą dėl nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos priskyrimo konkrečiam nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos gavėjui, nurodydamas nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos dydį bei pobūdį, pateikdamas aiškią nuorodą į *de minimis* reglamentą.

8.15. Vadovaujantis *de minimis* reglamento 3 straipsnio 6 dalies nuostatomis, tuo atveju, jeigu *de minimis* pagalba išmokama dalimis, jos vertė turi būti diskontuojama *de minimis* pagalbos suteikimo metu.

9. Projektų atrankos kriterijai

9.1. Kiekvienas projektas turi atitikti bendruosius projektų atrankos kriterijus, kurių sąrašas ir vertinimo metodika nustatyti Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 2 priede, ir specialųjį projektų atrankos kriterijų, nurodytą Aprašo 9.3 papunktyje. Projektų atitiktį šiame papunktyje nurodytiems projektų atrankos kriterijams vertina administruojančioji institucija, atlikdama projektų, nurodytų miesto VVG Strategijų įgyvendinimo taisyklių 33 punkte nustatyta tvarka patvirtintame siūlomų finansuoti vietos plėtros PĮP sąrašė (toliau – **vietos plėtros PĮP sąrašas**), tinkamumo finansuoti vertinimą Projektų administravimo ir finansavimo III skyriaus trečiajame ir ketvirtajame skirsniuose nustatyta tvarka.

9.2. Projektų naudos ir kokybės vertinimą atlieka miesto VVG, vadovaudamasi Strategijų įgyvendinimo taisyklių III skyriaus antrojo ir trečiojo skirsnių reikalavimais. Projektai vertinami pagal miesto VVG kvietimo dokumentuose nustatytus projektų atrankos kriterijus (kriterijų tipas – prioritetiniai). Prie kiekvieno kriterijaus nurodomas galimas surinkti didžiausias balų skaičius. Didžiausia projektui galima skirti balų suma – 100; įvertinus skiriamą balų sumą bei jų apskaičiavimo metodiką, kvietimo dokumentuose taip pat turi būti nustatoma minimali balų suma. Projektai, kurie

naudos ir kokybės vertinimo etape nesurenka nustatytos minimalios balų sumos, nėra tinkami finansuoti ir tokie PĮP nėra įtraukiami į miesto VVG tvirtinamą vietos plėtros PĮP sąrašą, jų tinkamumo finansuoti vertinimas neatliekamas.

9.3. Projektams taikomas šis specialusis projektų atrankos kriterijus:

Eil. Nr.	Kriterijaus tipas	Kriterijus	Kriterijaus vertinimo metodas	Didžiausias galimas kriterijaus balas	Kriterijaus svorio koeficientas
1.	Specialusis	Projektas skirtas vietos plėtros strategijos, kuri vidaus reikalų ministro įsakymu įtraukta į siūlomų finansuoti vietos plėtros strategijų sąrašą, veiksmams įgyvendinti.	Projektas atitinka šį specialųjį projektų atrankos kriterijų, jei projektas (PĮP nurodytas projekto tikslas ir planuojamos veiklos) atitinka bent vieną iš veiksmų, nurodytų vietos plėtros strategijos, kuriai įgyvendinti skirtas projektas ir kuri vidaus reikalų ministro įsakymu įtraukta į siūlomų finansuoti vietos plėtros strategijų sąrašą, dalyje „Vietos plėtros strategijos finansinis veiksmų planas“, veiksmų.	—	—

Specialiajam projektų atrankos kriterijui pritarta 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos stebėsenos komiteto 2024 m. vasario 5 d. posėdyje, protokolo Nr. 46P-2 (18).

10. Jungtinio projekto projektų atrankos kriterijai (pildoma tik jungtiniam projektui)

Netaikoma.

11. Reikalavimai įgyvendinus projektų veiklas

11.1. Privaloma užtikrinti finansinį projekto (veiklų) rezultatų testinumą, t. y. PĮP turi būti numatyti veiksmai, kurie rodytų, kad projekto vykdytojas ir (ar) partneris užtikrins Aprašo 2.25.1, 2.25.7.3 ir 2.25.7.9.2 papunkčiuose nurodytus įsipareigojimus.

11.2. Įgyvendinus projektų veiklas kiti papildomi reikalavimai, nei numatyta Apraše, Administravimo taisyklėse ir Projektų administravimo ir finansavimo taisyklėse, netaikomi.

12. Kiti reikalavimai

Kiti reikalavimai netaikomi.

IŠLAIDŲ TINKAMUMO FINANSUOTI REIKALAVIMAI

13. Išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimai

13.1. Projektų išlaidos turi atitikti Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių VII skyriuje ir Rekomendacijose dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos fondų reikalavimams, patvirtintose 2023 m. birželio 22 d. VŠĮ Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus įsakymu Nr. 2023/8-246, skelbiamose svetainėje esinvesticijos.lt, projektų išlaidoms nustatytus reikalavimus bei reikalavimus, keliamus Reikšmingos žalos nedarymo horizontaliajam principui vertinimo reikalavimų apraše (Aprašo 6 priedas).

13.2. Didžiausia projektui galima skirti finansavimo lėšų suma yra miesto VVG patvirtintame vietos plėtros PIP sąraše projektui suplanuota finansavimo lėšų suma.

13.3. Projekto finansuojamoji dalis gali sudaryti ne daugiau kaip 92,5 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų.

13.4. Pareiškėjas privalo savo ir (ar) kitų šaltinių lėšomis (savivaldybių biudžeto ir (ar) privačiomis lėšomis) (toliau – **nuosavo įnašo lėšos**) prisidėti prie projekto finansavimo ne mažiau nei 7,5 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų. Jeigu vietos plėtros strategijos dalyje „Vietos plėtros strategijos finansinis veiksmų planas“ veiksmo, kuriam įgyvendinti skirtas projektas, išlaidoms buvo nurodytas didesnis nei 7,5 proc. nuosavo įnašo lėšų prisidėjimo procentas, pareiškėjas privalo prisidėti prie projekto finansavimo ne mažesniu nei minėtoje vietos plėtros strategijos dalyje veiksmui nurodytu procentu.

13.5. Pareiškėjas savo iniciatyva ir savo lėšomis gali prisidėti prie projekto įgyvendinimo didesne nei reikalaujama lėšų suma.

13.6. Projekto tinkamų finansuoti išlaidų dalis, kurios nepadengia projektui skiriamo finansavimo lėšos, ir netinkamos finansuoti išlaidos turi būti finansuojamos iš pareiškėjo lėšų.

13.7. Pagal Aprašą finansuojamiems projektams projekto sutartyje gali būti numatytas avansas. Avansas išmokamas vadovaujantis Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 155–156 punktuose nustatyta tvarka.

13.8. Pagal Aprašą tinkamų ir netinkamų finansuoti išlaidų tipai yra šie:

Eil. Nr.	Išlaidų tipai	Reikalavimai ir paaiškinimai
13.8.1.	Žemė	Netinkama finansuoti.
13.8.2.	Nekilnojamas turtas	Prie tinkamų finansuoti išlaidų gali būti įtraukiamas projekto veikloms vykdyti reikalingas projekto vykdytojo ir (ar) partnerio (-ių) valdomas nekilnojamas turtas, kuris gali būti numatomas kaip projekto vykdytojo nuosavas nepiniginis įnašas, jeigu tenkinamos visos šios sąlygos: – nekilnojamojo turto vertė nėra didesnė už rinkos vertę (kai rinkos vertę patvirtina turto vertintojas arba nepriklausoma turto vertinimo įmonė, atlikę nepriklausomą vertinimą); – nekilnojamas turtas yra įtrauktas į projekto vykdytojo ar partnerio apskaitą; – nekilnojamajam turtui pirkti, statyti ar rekonstruoti per pastaruosius 10 metų nebuvo skirta Europos Sąjungos fondų ar kitų Europos Sąjungos finansinių priemonių lėšų. Tinkamomis finansuoti išlaidomis taip pat laikomos šiame išlaidų tipe nurodyto nekilnojamojo turto nepriklausomo turto vertintojo nekilnojamojo turto rinkos vertės ataskaitos parengimo išlaidos.

		Jeigu tik dalis nekilnojamojo turto yra susijusi su projektu, ši dalis turi būti aiškiai ir argumentuotai nustatyta kaip faktinis dydis arba taikant <i>pro rata</i> (proporcingo išlaidų priskyrimo) principą.
13.8.3.	Statyba, rekonstravimas, remontas ir kiti darbai	Tinkamomis finansuoti išlaidomis yra laikomos nekilnojamojo turto (patalpų) paprastojo remonto (t. y. nekilnojamojo turto (patalpų) atnaujinimo, jo (jų) nerekonstruojant ar kapitališkai neremontuojant) darbų išlaidos; šios išlaidos yra tinkamos, kai tenkinamos visos šios sąlygos: 13.8.3.1. išlaidos yra reikalingos vykdyti projekto veiklas; 13.8.3.2. nekilnojamąjį turtą (patalpas) projekto vykdytojas ar partneris valdo nuosavybės, patikėjimo ar panaudos teise ar ilgalaikės nuomos pagrindais; sudaryta nuomos ar panaudos sutartis turi būti terminuota tokiu terminu, kuris leistų projekto vykdytojui užtikrinti Aprašo 2.25.1 papunktyje nustatyto reikalavimo įgyvendinimą; 13.8.3.3. projekto veiklas įgyvendina pats projekto vykdytojas ir (ar) partneris. Išlaidos nėra laikomos tinkamomis finansuoti, kai yra reikalingos vykdyti projekto veiklas, vykdomas projekto veiklų dalyvius priimančios organizacijos, kuri nėra projekto vykdytoja ar partnerė ir kai projekto vykdytojas ir (ar) partneris vykdo Aprašo 2.1.3.2.2 papunktyje nurodytą veiklą.
13.8.4.	Įranga, įrenginiai ir kitas turtas	Tinkamomis finansuoti išlaidomis yra laikomos projekto veikloms vykdyti reikalingų baldų, kompiuterinės technikos, programinės įrangos ir kitos įrangos, įrenginių ir kito ilgalaikio turto įsigijimo išlaidos (įskaitant jų transportavimo, projektavimo, sumontavimo, vietos (aikštelės) paruošimo, instaliavimo, paruošimo naudoti, išbandymo, apmokymo naudotis, saugos instruktažo, techninės priežiūros ir susijusias išlaidas), su šių veiklų vykdymu susijęs darbo užmokestis bei komandiruočių išlaidos. Šios išlaidos yra tinkamos, kai projekto veiklas, kurioms vykdyti įsigyjama nurodyta įranga, įgyvendina pats projekto vykdytojas ir (ar) partneris, o tuo atveju, kai vykdomos Aprašo 2.1.2.1.3–2.1.2.1.5 papunkčiuose nurodytos veiklos – taip pat projektų veiklų dalyvius priimanti organizacija, kuri nėra projekto vykdytoja ar partnerė. Taip pat šiame papunktyje nurodytos išlaidos yra tinkamos, kai turtas įsigyjamas kaip verslo pradžia reikalingos priemonės, kurios suteikiamos naudoti jauno verslo subjektams pagal Aprašo 2.1.3.2.2 papunktį. Šio tipo išlaidos gali sudaryti ne daugiau kaip 30 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų ir turi būti tenkinama bent viena iš Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 298 ² punkte nustatytų sąlygų. Tuo atveju, kai vykdomos Aprašo 2.1.3.2.2 papunktyje nurodytos veiklos, šio tipo išlaidos gali sudaryti ne daugiau kaip 70 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų ir turi būti tenkinama bent viena iš Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 298 ² punkte nustatytų sąlygų.
13.8.5.	Projekto vykdymas	Tinkamomis finansuoti išlaidomis yra laikomos: 13.8.5.1. projekto veiklas vykdančių projekto vykdytojo ir partnerio organizacijų darbuotojų darbo užmokesčio ir susijusių kasmetinių atostogų bei darbdavio išipareigojimų, apskaičiuotų ir išmokėtų už darbo laiką, kurio metu darbuotojai vykdė projekto veiklas, išlaidos. Projekto veiklas vykdančių fizinių asmenų, dirbančių pagal autorines ar paslaugų sutartis, įskaitant mažųjų bendrijų vadovus ir asmenis, mažosiose bendrijose dirbančius pagal paslaugų (civilines) sutartis, išlaidos. Tuo atveju, kai vykdomos socialinei atskirčiai mažinti skirtų paslaugų teikimo veiklos, atitinkančios Aprašo 2.1.1.1 ar 2.1.1.3 papunkčiuose nurodytas veiklas, šiame papunktyje nurodytos

		išlaidos yra tinkamos finansuoti tik iš projekto vykdytojo ir (ar) partnerio (-ių) nuosavo įnašo, jeigu projekte nėra nė vieno projekto veiklas vykdančio savanorio. Šiame papunktyje nurodytoms išlaidoms Aprašo 14 punkte nustatytos fiksuotos normos taikomos tik tokiuose projektuose, kurių visos tinkamos finansuoti išlaidos viršija Aprašo 2.14 papunktyje nustatytą sumą. Vykdam Aprašo 2.1.2.1.2 papunktyje nurodytą neformaliojo profesinio mokymo veiklą ar Aprašo 2.1.2.1.3–2.1.2.1.5 papunkčiuose nurodytas veiklas, tinkamos finansuoti yra projekto veiklų dalyvius priimančios organizacijos, kuri yra projekto vykdytoja ar partnerė, darbuotojų darbo užmokesčio ir su darbo užmokesčiu susijusių mokėjimų išlaidos, apskaičiuotos ir išmokėtos už darbo laiką, kurio metu projekto vykdytojo ir (ar) partnerio (-ių) darbuotojas (-ai): 13.8.5.1.1. organizuoja ir vykdo projekto veiklų dalyvio (-ių) teorinį ir praktinį mokymą, vadovauja projekto veiklų dalyvio (-ių) praktiniam mokymui (taikoma Aprašo 2.1.2.1.2 papunktyje nurodytos veiklos vykdymo atveju, kai projekto veiklų dalyvis mokosi pagal neformaliojo profesinio mokymo, organizuojamo mokykline forma, programą); 13.8.5.1.2. organizuoja ir (ar) koordinuoja projekto veiklų dalyvio (-ių) darbinę veiklą, praktinį mokymą ir (ar) vadovauja projekto veiklų dalyvio (-ių) praktiniam mokymui, vykdomam darbo vietoje (taikoma Aprašo 2.1.2.1.2 papunktyje nurodytos veiklos vykdymo atveju, kai projekto veiklų dalyvis praktinius įgūdžius įgyja pagal pameistrystės darbo sutartį, sudarytą kartu su mokymo sutartimi dėl neformaliojo mokymo); 13.8.5.1.3. organizuoja ir (ar) koordinuoja projekto veiklų dalyvio (-ių) savanorišką veiklą, informuoja, konsultuoja projekto veiklų dalyvį (-ius) (taikoma Aprašo 2.1.2.1.3 papunktyje nurodytos savanoriškos veiklos vykdymo atveju, kai projekto veiklų dalyvis praktinius įgūdžius įgyja atlikdamas savanorišką veiklą pagal savanoriškos veiklos sutartį); 13.8.5.1.4. vadovauja projekto veiklų dalyvio (-ių) mokymo procesui, prižiūri, kaip atliekama darbo funkcija, pataria projekto veiklų dalyviui (-iams) ir jį (juos) konsultuoja (taikoma Aprašo 2.1.2.1.4 papunktyje nurodytos praktinių darbo įgūdžių įgijimo, ugdymo darbo vietoje veiklos vykdymo atveju, kai projekto veiklų dalyvis praktinius įgūdžius įgyja pagal pameistrystės darbo sutartį nesudarius mokymo sutarties); 13.8.5.1.5. vadovauja projekto veiklų dalyvio (-ių) savanoriškos praktikos procesui, prižiūri savanoriškos praktikos atlikimą ir teikia konsultacijas projekto veiklų dalyviui savanoriškos praktikos metu (taikoma Aprašo 2.1.2.1.5 papunktyje nurodytos veiklos vykdymo atveju, kai projekto veiklų dalyvis praktinius darbo įgūdžius įgyja pagal savanoriškos praktikos sutartį). Valstybės ar savivaldybių biudžetinių įstaigų, taip pat viešųjų įstaigų, kurių savininkė ar dalininkė, turinti daugiau negu pusę balsų visuotiniame dalininkų susirinkime, yra valstybė ar savivaldybė, darbuotojui mokamo darbo užmokesčio dydis nustatomas vadovaujantis jų darbo užmokesčio dydį reglamentuojančių atitinkamų teisės aktų nuostatomis. Kitų įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos neturi viršyti atitinkamos specializacijos ir kvalifikacijos darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio, išskyrus tinkamai pagrįstus atvejus. Su darbuotojais, vykdančiais tiesiogines projekto veiklas, turi būti sudaromos darbo sutartys, kai tas darbas yra pagrindinis, arba esamų darbo sutarčių papildymai, kai šalia pagrindinių pareigų sulygstama dėl papildomų funkcijų projekte (tokiu atveju sutartyje turi būti aiškiai įvardyta, kiek laiko dirbama prie projekto, ir nurodomas atlygis);
--	--	--

		13.8.5.2. projekto veiklas vykdančių savanorių savanoriška veikla, tiesiogiai susijusi su projekto veiklų vykdymu (t. y. veikla, kurią atlieka savanoriai vykdydami projekto veiklas, atitinkančias Aprašo 2.1 papunktyje nurodytas veiklas); projekto veiklų, atitinkančių Aprašo 2.1.2.1.3 papunktyje nurodytą veiklą, dalyvių savanorių savanorišką veiklą ir projekto veiklų, atitinkančių Aprašo 2.1.2.1.5 papunktyje nurodytą veiklą, dalyvių savanorišką praktiką atliekančių asmenų darbas. Šios išlaidos yra tinkamos tik kaip projekto vykdytojo nepiniginis nuosavas įnašas, kuris apskaičiuojamas: 13.8.5.2.1. taikant fiksuotąjį įkainį, kurio dydis nustatytas Projektą vykdančio personalo savanoriško darbo įnašo fiksuotojo vieneto įkainio nustatymo tyrimo ataskaitoje, skelbiamoje interneto svetainėje www.esinvesticijos.lt (taikoma apskaičiuojant projekto veiklas vykdančių savanorių savanoriškos veiklos nepiniginio įnašo dydį); 13.8.5.2.2. taikant Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytą minimalųjį darbo užmokestį (taikoma apskaičiuojant projekto veiklų dalyvių savanorių savanoriškos veiklos nepiniginio įnašo dydį ir projekto veiklų dalyvių savanorišką praktiką atliekančių asmenų darbo nepiniginio įnašo dydį); 13.8.5.3. projekto veiklų dalyvių privačių juridinių asmenų, kurių savininkė ar dalininkė nėra valstybė ar savivaldybė arba valstybei ar savivaldybei priklauso ne daugiau kaip 50 procentų balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, darbuotojų darbo užmokesčio, apskaičiuoto ir išmokėto už darbo laiką, kurio metu darbuotojai dalyvavo projekto veiklose, ir susijusių darbdavio išpareigojimų išlaidos (išskyrus tų projekto veiklose dalyvaujančių asmenų darbo užmokesčio išlaidas, kurie gauna darbo užmokestį ar jo dalį iš Europos Sąjungos investicijų fondų, kitų Europos Sąjungos finansinės paramos priemonių ar kitos tarptautinės paramos lėšų). Šios išlaidos yra tinkamos tik kaip projekto vykdytojo ir (ar) partnerio (-ių) nuosavas įnašas ir apskaičiuojamas: 13.8.5.3.1. pagal fiksuotąjį įkainį, kurio dydis nustatytas Privačių juridinių asmenų ir viešojo valdymo institucijų projektų dalyvių DU FĮ nustatymo tyrimo ataskaitoje, skelbiamoje interneto svetainėje www.esinvesticijos.lt (taikoma apskaičiuojant projekto veiklų, atitinkančių Aprašo 2.1.3.2 ir 2.1.4–2.1.5 papunkčiuose nurodytas veiklas, nuosavo įnašo dydžiui apskaičiuoti); 13.8.5.3.2. taikant Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytą minimalųjį darbo užmokestį (taikoma apskaičiuojant projekto veiklų, atitinkančių Aprašo 2.1.2.1.2, 2.1.2.1.4 ir 2.1.3.1 papunkčiuose nurodytas veiklas, nuosavo įnašo dydžiui apskaičiuoti); 13.8.5.4. projekto veiklų dalyvių viešojo valdymo institucijų (t. y. biudžetinių įstaigų, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybė, valstybės ar savivaldybės įmonė, viešoji įstaiga, kurios savininkė ar dalininkė yra valstybė ar savivaldybė, asociacija, akcinė bendrovė ir uždaroji akcinė bendrovė, kurioje valstybei ar savivaldybei priklauso daugiau kaip 50 procentų balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, teisės aktų įgaliota dalyvauti viešojo valdymo procesuose) darbuotojų darbo užmokesčio, apskaičiuoto ir išmokėto už darbo laiką, kurio metu darbuotojai dalyvavo projekto veiklose, ir susijusių darbdavio išpareigojimų išlaidos (išskyrus tų projekto veiklose dalyvaujančių asmenų, kurie gauna darbo užmokestį ar jo dalį iš Europos Sąjungos investicijų fondų, kitų Europos Sąjungos finansinės paramos
--	--	---

		priemonių ar kitos tarptautinės paramos lėšų). Šios išlaidos yra tinkamos tik kaip projekto vykdytojo ir (ar) partnerio (-ių) nuosavas įnašas ir apskaičiuojamos: 13.8.5.4.1. pagal fiksuotąjį įkainį, kurio dydis nustatytas Privatių juridinių asmenų ir viešojo valdymo institucijų projektų dalyvių DU FĮ nustatymo tyrimo ataskaitoje, kuri skelbiama interneto svetainėje www.esinvesticijos.lt (taikoma apskaičiuojant projekto veiklą, atitinkančią Aprašo 2.1.4–2.1.5 papunkčiuose nurodytas veiklas, nuosavo įnašo dydžiui apskaičiuoti); 13.8.5.4.2. taikant Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytą minimalųjį darbo užmokestį (taikoma apskaičiuojant projekto veiklą, atitinkančią Aprašo 2.1.2.1.2, 2.1.2.1.4 ir 2.1.3.1 papunkčiuose nurodytas veiklas, nuosavo įnašo dydžiui apskaičiuoti); 13.8.5.5. projekto veikloms vykdyti reikalingo nekilnojamojo turto nuomos išlaidos; šios išlaidos tinkamos finansuoti, jeigu tenkinamos visos šios sąlygos: 13.8.5.5.1. projekto veiklas (arba jų dalį), kurioms vykdyti nuomojamas nekilnojamasis turtas, įgyvendina pats projekto vykdytojas ir (ar) partneris; 13.8.5.5.2. projekto vykdytojas ir (ar) partneris pagrindžia, kad: 13.8.5.5.2.1. projekto vykdytojo ar partnerio nuosavybės, patikėjimo ar panaudos teise valdomų patalpų ploto nepakanka projekto veikloms vykdyti arba projekto vykdytojo ar partnerio nuosavybės, patikėjimo ar panaudos teise valdomos patalpos dėl numatomų vykdyti projekto veiklą pobūdžio ir šioms veikloms taikomų teisės aktuose nustatytų reikalavimų yra netinkamos; 13.8.5.5.2.2. projekto vykdytojas ir partneris, siekdami įgyti teisę projekto veikloms vykdyti reikalingas patalpas valdyti panaudos ir (ar) patikėjimo teise, ėmėsi visų teisėtų priemonių, reikalingų tą teisę įgyti; 13.8.5.6. projekto veikloms vykdyti reikalingų transporto priemonių nuomos ir eksploatavimo išlaidos; šios išlaidos tinkamos finansuoti tuo atveju, kai projekto vykdytojas ar partneris pats vykdo projekto veiklas (arba jų dalį), kurioms vykdyti nuomojama (-os) transporto priemonė (-ės); 13.8.5.7. projekto veikloms vykdyti reikalingų baldų, įrangos, įrenginių, įrankių, kompiuterinės technikos, programinės įrangos nuomos išlaidos (šios išlaidos tinkamos, kai projekto veiklas (ar jų dalį), kurioms vykdyti nuomojamas šiame papunktyje nurodytas turtas, vykdo pats projekto vykdytojas ar partneris arba tuo atveju, kai vykdomos Aprašo 2.1.2.1.3–2.1.2.1.5 papunkčiuose nurodytos veiklos – taip pat projekto veiklą dalyvius priimanti organizacija, kuri nėra projekto vykdytoja ar partnerė). Taip pat šiame papunktyje nurodytos išlaidos yra tinkamos, kai turtas įsigyjamas kaip verslo pradžia reikalingos priemonės, kurios suteikiamos naudoti jauno verslo subjektams pagal Aprašo 2.1.3.2.2 papunktį; 13.8.5.8. projekto vykdytojui ar partneriui nuosavybės teise priklausančio ilgalaikio turto (baldų, įrangos, įrenginių, įrankių, kompiuterinės technikos), kuris naudojamas projekto veikloms vykdyti, nusidėvėjimo išlaidos (kiek tai susiję su projekto veiklą vykdymu); šios išlaidos tinkamos tuo atveju, jei turtas yra įsigytas nuosavomis (ne šio projekto) lėšomis;
--	--	---

		13.8.5.9. projekto veiklas vykdančių savanorių ir projekto veiklų, atitinkančių Aprašo 2.1.2.1.3 papunktyje nurodytas remiamas veiklas, dalyvių (savanorių) mokymų, reikalingų savanorius parengti savanoriškai veiklai atlikti, išlaidos; 13.8.5.10. projektą vykdančiam personalui (t. y. projekto tiesiogines veiklas vykdančiams fiziniams asmenims, su projekto vykdytoju ar partneriu susijusiems darbo santykiais, jų esmę atitinkančiais santykiais arba dirbančiais pagal paslaugų (civilines), įskaitant autorines, sutartis ar savanoriškos veiklos sutartis) projekto veikloms, atitinkančioms Aprašo 2.1.1 papunktyje nurodytas veiklas, vykdyti, taip pat Aprašo 2.1.1 ar 2.1.2.1 papunktyje nurodytose veiklose dalyvaujantiems projekto veiklų dalyviams reikalingų specialių drabužių ir individualios saugos priemonių įsigijimo, skiepijimo, sveikatos pažymos gavimo išlaidos (kai to reikia pagal vykdomos projekto veiklos pobūdį); 13.8.5.11. projekto veiklas vykdančių savanorių ir projekto veiklų, atitinkančių Aprašo 2.1.2.1.3 papunktyje nurodytą remiamą veiklą, dalyvių (savanorių) pašto, telefono (interneto ir telefoninio ryšio) išlaidos; 13.8.5.12. projekto veiklas vykdančių savanorių ir projekto veiklų, atitinkančių Aprašo 2.1.2.1.3 papunktyje nurodytą veiklą, dalyvių (savanorių) savanoriškos veiklos vykdymo laikotarpiui tenkančios draudimo pagal Savanoriškos veiklos įstatymo 10 straipsnio 1 dalį išlaidos; 13.8.5.13. projekto veiklas vykdančių savanorių ir projekto veiklų dalyvių maitinimo išlaidos; maitinimo išlaidos (kavos pertrauka) kompensuojamos tik tuo atveju, kai projekto veiklas vykdančio savanorio ar projekto veiklų dalyvio tiesioginis dalyvavimas vykdančią projekto veiklą trunka ne trumpiau kaip 2 valandas per parą; maitinimo išlaidos (pietūs) kompensuojamos tik tuo atveju, kai projekto veiklas vykdančio savanorio ar projekto veiklų dalyvio tiesioginis dalyvavimas vykdančią projekto veiklą trunka ilgiau kaip 6 valandas. Šio papunkčio nuostatos netaikomos finansuojant projekto veiklų dalyvių maitinimą, kuris vykdomas projekto veiklų dalyviams teikiant maitinimo organizavimo socialinę paslaugą, atitinkančią Aprašo 2.1.1.1 papunktyje nurodytą remiamą veiklą; 13.8.5.14. projekto veikloms vykdyti reikalingų mokymo priemonių, darbo priemonių ir medžiagų, taip pat kito trumpalaikio turto (išskyrus trumpalaikiam turtui priskiriamus baldus, įrangą ir įrenginius) įsigijimo ir (ar) nuomos išlaidos; Aprašo 2.1.1.1 ar 2.1.1.3 papunkčiuose nurodytoms veikloms vykdyti reikalingų maisto produktų, higienos prekių įsigijimo išlaidos tinkamos tuo atveju, kai šios prekės nėra skirtos perduoti (išdalinti) tikslinėms grupėms sunaudoti; 13.8.5.15. projekto veikloms vykdyti reikalingos kelionių Lietuvos Respublikos teritorijoje ir (ar) kuro išlaidos, apmokamos pagal fiksuotąjį įkainį, kurio dydis nustatytas Projekto dalyvio ir (arba) projektą vykdančio personalo tarpmiestinės kelionės išlaidų Lietuvoje FĮ nustatymo tyrimo ataskaitoje, kuri skelbiama interneto svetainėje www.esinvesticijos.lt; 13.8.5.16. dokumentų, reikalingų nustatyti asmens priklausymo tikslinei grupei faktą, išdavimo apmokėjimo išlaidos;
--	--	---

		13.8.5.17. projekto veikloms vykdyti reikalingų renginių organizavimo išlaidos; šiame papunktyje nurodytos išlaidos yra tinkamos finansuoti tik iš projekto vykdytojo ir (ar) partnerio (-ių) nuosavo įnašo, jeigu projekte nėra nė vieno projekto veiklas vykdančio savanorio; 13.8.5.18. projekto veikloms vykdyti reikalingų projektą vykdančio personalo (įskaitant projekto veiklas vykdančius savanorius) ir projekto veiklų dalyvių dalyvavimo renginiuose, užsiėmimuose išlaidos (t. y. bilietų į renginius, užsiėmimus; renginių, užsiėmimų dalyvio mokesčio išlaidas); 13.8.5.19. projekto veikloms vykdyti reikalingo svečio iš užsienio kelionių ir apgyvendinimo išlaidos. Šios išlaidos tinkamos tuo atveju, kai nėra mokamas honoraras ar atlygis už suteiktą paslaugą; 13.8.5.20. projekto veikloms vykdyti reikalingų interneto svetainių kūrimo ir palaikymo išlaidos, leidinių ir informacinių pranešimų rengimo, televizijos bei radijo laidų rengimo ir transliavimo išlaidos; 13.8.5.21. projekto veiklų dalyvių, kurie dalyvauja Aprašo 2.1.2.1.2, 2.1.2.1.4 ir (ar) 2.1.2.1.5 papunkčiuose nurodytose neformaliojo profesinio mokymo, organizuojamo pameistrystės forma, ar praktinių darbo įgūdžių įgijimo, ugdymo darbo vietoje veiklose, civilinės atsakomybės už projekto veiklų dalyvio darbdaviui padarytą turtinę žalą projekto veiklų dalyviui (-iams) mokantis ir dirbant pagal pameistrystės darbo sutartį arba atliekant praktiką pagal savanoriškos praktikos sutartį draudimo išlaidos (per sutarties galiojimo laikotarpį, bet ne ilgiau nei nustatyta Aprašo 13.13 papunktyje); 13.8.5.22. paslaugų teikimo pagal projekto vykdytojo ir (ar) partnerio (-ių) su išorės paslaugų teikėju (-ais) sudarytą (-as) paslaugų teikimo sutartį (-is) išlaidos. Kai perkamos bendrųjų įgūdžių mokymų paslaugos, išlaidos apmokamos pagal fiksuotąjį įkainį, kurio dydis nustatytas Bendrųjų įgūdžių mokymų dalyvio vienos mokymų valandos FĮ nustatymo tyrimo ataskaitoje, kuri skelbiama interneto svetainėje www.esinvesticijos.lt. Vykdam Aprašo 2.1.1.1 ar 2.1.1.3 papunkčiuose nurodytas veiklas, paslaugų, skirtų tikslinių grupių socialinei atskirčiai mažinti, teikimo pagal projekto vykdytojo ir (ar) partnerio (-ių) su išorės paslaugų teikėju (-ais) sudarytą (-as) paslaugų teikimo sutartį (-is) išlaidos (toliau – socialinės atskirties mažinimo paslaugų teikimo išlaidos) yra tinkamos finansuoti tik iš projekto vykdytojo ir (ar) partnerio (-ių) nuosavo įnašo, jeigu projekte nėra nė vieno projekto veiklas vykdančio savanorio. Socialinės atskirties mažinimo paslaugų teikimo išlaidoms nepriskiriamos išlaidos, kurios pagal projekto vykdytojo ar partnerio su išorės paslaugų teikėjais sudarytas paslaugų teikimo sutartis patiriamos socialinių ar kitų socialinei atskirčiai mažinti skirtų paslaugų teikimo ar socialinę atskirtį patiriančių gyventojų socialiniams ryšiams bendruomenėje stiprinti skirtų veiklų vykdymo metu tam, kad būtų užtikrintas šių paslaugų (veiklų) tinkamas suteikimas (vykdymas) (pvz., užtikrinta tinkama vieta ir aplinka, projekto veiklų dalyvių atvykimas į paslaugų teikimo (veiklų vykdymo) vietą, projekto veiklų dalyvių maitinimas socialinei atskirčiai mažinti skirtų paslaugų teikimo metu); 13.8.5.23. kitos projekto veikloms įvykdyti ir projekto tikslams pasiekti būtinos ir pagrįstos išlaidos.
13.8.6.	Projekto matomumas ir	Tinkamomis finansuoti išlaidomis yra laikomos Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 341.1–341.4 papunkčiuose nurodytoms projekto matomumo ir informavimo apie projektą priemonėms įgyvendinti būtinos išlaidos. Šios išlaidos projekto vykdytojui apmokamos supaprastintai taikant fiksuotąją sumą, nurodytą Aprašo 14 punkte.

	informavimas apie projektą	
13.8.7.	Netiesioginės išlaidos ir kitos išlaidos pagal fiksuotąją projekto išlaidų normą	Tinkamos finansuoti su projekto administravimu susijusios išlaidos. Šios išlaidos apmokamos taikant fiksuotąją projekto išlaidų normą, nustatytą Aprašo 14 punkte.

13.9. Aprašo 13.8 papunktyje nurodytuose išlaidų tipuose „Nekilnojamasis turtas“ ir „Statyba, rekonstravimas, remontas ir kiti darbai“ numatytų išlaidų suma gali sudaryti ne daugiau kaip 15 proc. visų projekto tinkamų finansuoti išlaidų. Projekte numatytas kryžminis finansavimas taip pat negali viršyti šiame papunktyje nustatyto procentinio dydžio.

13.10. Pagal Aprašą apmokamos tik tos Aprašo 13.8 papunktyje nurodytos išlaidos, kurios yra patirtos projekto vykdytojo, partnerio (-ių) ar projekto veiklų dalyvio (-ių) (kai projekto veiklų dalyvis patiria kelionės, maitinimo, skiepijimo, sveikatos pažymos gavimo ir (ar) pan. išlaidas, susijusias su jo dalyvavimu Aprašo 2.1 papunktyje nurodytas veiklas atitinkančiose projekto veiklose).

13.11. Vienam projekto veiklų dalyviui (išskyrus jauno verslo subjektus) prašoma finansuoti lėšų suma gali sudaryti ne daugiau kaip 2000 (du tūkstančius) eurų tiesioginių projekto išlaidų.

13.12. Vykdamas Aprašo 2.1.2.1.4 papunktyje nurodytą praktinių darbo įgūdžių įgijimo, ugdymo darbo vietoje pagal pameistrystės darbo sutartį nesudarius mokymo sutarties veiklą, projekto veiklų dalyvius priimančios organizacijos – darbdavio išlaidos finansuojamos tik tuo atveju, jei jos su projekto veiklų dalyviu sudarytoje pameistrystės darbo sutartyje, kurios pagrindu projekto veiklų dalyvis dirbdamas įgyja, ugdo praktinius darbo įgūdžius darbo vietoje, nėra numatytas darbdavio patiriamų mokymo išlaidų atlyginimas iš projekto veiklų dalyviui pagal pameistrystės darbo sutartį mokamo darbo užmokesčio.

13.13. Kiekvieno projekto veiklų dalyvio naujų profesinių ir kitų įgūdžių įgijimo išlaidos finansuojamos:

13.13.1. vykdamas Aprašo 2.1.2.1.1 ir 2.1.2.1.2 papunkčiuose nurodytas neformaliojo švietimo (išskyrus neformaliojo profesinio mokymo, organizuojamo pameistrystės forma) veiklas ne ilgesnį kaip 3 mėnesių laikotarpį;

13.13.2. vykdamas Aprašo 2.1.2.1.2 papunktyje nurodytą neformaliojo profesinio mokymo, organizuojamo pameistrystės forma pagal pameistrystės darbo sutartį, sudarytą kartu su mokymo sutartimi dėl neformaliojo mokymo, veiklą ne ilgesnį kaip 9 mėnesių laikotarpį;

13.13.3. vykdamas Aprašo 2.1.2.1.3 papunktyje nurodytą savanorišką veiklą ne ilgesnį kaip 12 mėnesių laikotarpį;

13.13.4. vykdamas Aprašo 2.1.2.1.4 papunktyje nurodytą praktinių darbo įgūdžių įgijimo, ugdymo darbo vietoje pagal pameistrystės darbo sutartį nesudarius mokymo sutarties veiklą ne ilgesnį kaip 6 mėnesių laikotarpį;

13.13.5. vykdamas Aprašo 2.1.2.1.5 papunktyje nurodytą praktinių darbo įgūdžių įgijimo, ugdymo darbo vietoje pagal savanoriškos praktikos sutartį ne ilgesnį kaip 2 mėnesių laikotarpį.

13.14. Kai projekte vykdomos Aprašo 2.1.3.2 papunktyje nurodytas veiklas atitinkančios projekto veiklos:

- 13.14.1. vienam jauno verslo subjektui tenkanti skiriamo finansavimo lėšų suma gali sudaryti ne daugiau kaip 12 000 (dvylika tūkstančių) eurų tiesioginių projekto išlaidų;
- 13.14.2. pagalba jauno verslo subjektui pagal Aprašą gali būti teikiama iki jauno verslo subjekto statuso išlaikymo pabaigos (3 metų nuo jauno verslo subjekto veiklos pradžios);
- 13.15. Išlaidos, kurios pagal Aprašo 13.8 papunkčio nuostatas yra apmokamos taikant Aprašo 14 punkte nurodytus fiksuotuosius įkainius, turi atitikti Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių VII skyriaus penktąjį skirsnį.
- 13.16. Mažinant projekto finansavimą ar tvirtinant galutinę veiklos ataskaitą, patirtos išlaidos, numatytos Aprašo 13.8 papunktyje nurodytuose išlaidų tipuose „Nekilnojamasis turtas“, „Statyba, rekonstravimas, remontas ir kiti darbai“ ir „Įranga, įrenginiai ir kitas turtas“, nėra mažinamos, jei sumažinus kitas projekto išlaidas ar nepanaudojus dalies projekto išlaidoms finansuoti skirtų lėšų jų santykinė dalis projekte padidėja ir viršija Aprašo 13.8 ar 13.9 papunkčiuose numatytoms išlaidoms nustatytą tinkamų finansuoti projekto išlaidų dalį.
- 13.17. Pagal Aprašą netinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos:
- 13.17.1. išlaidos, nustatytos Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių VII skyriaus trečiajame skirsnyje;
- 13.17.2. tikslinėms grupėms skirto perduoti naudoti (išdalinti) trumpalaikio turto (maisto produktų, higienos prekių, drabužių ir pan.) įsigijimo išlaidos;
- 13.17.3. medicinos įrangos, vaistinių preparatų įsigijimo išlaidos, sveikatos priežiūros ir sveikatinimo paslaugų išlaidos; medicinine įranga nėra laikoma tokia įranga, kuri, siekiant grąžinti ar palaikyti asmens sveikatos ir fizinę būklę, yra naudojama fiziniams pratimams atlikti;
- 13.17.4. tikslinių grupių apgyvendinimo sveikatos priežiūros įstaigose ir su tuo susijusios išlaidos; taip pat tikslinių grupių apgyvendinimo išlaidos, kai vykdomos Aprašo 2.1.4 papunktyje nurodytas veiklas atitinkančios projektų veiklos;
- 13.17.5. projekto veiklų dalyvių sveikatos ir nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išlaidos (taikoma tik vykdant projekto veiklas, atitinkančias Aprašo 2.1.2.1.5 papunktyje nurodytą veiklą);
- 13.17.6. jauno verslo subjektų mokamų mokesčių, rinkliavų apmokėjimo ir jiems perduotų medžiagų ar priemonių (pvz., molio, vaško, manikiūrai reikiamų priemonių ar kt.), skirtų jauno verslo subjekto nuolat vykdomai prekių gamybai ir (ar) paslaugų teikimui ar perduoti tretiesiems asmenims, įsigijimo išlaidos;
- 13.17.7. transporto priemonių įsigijimo išlaidos;
- 13.17.8. išperkamosios ar finansinės nuomos (lizingo) apmokėjimo išlaidos.
- 13.18. Projekto veiklos, įskaitant ir pirkimus, gali būti pradėtos įgyvendinti ne anksčiau nei po PĮP registravimo CPVA dienos, tačiau projekto išlaidos nuo PĮP registravimo CPVA dienos iki finansavimo projektui skyrimo yra patiriamos pareiškėjo rizika. Jeigu pareiškėjas pradeda projekto veiklas vykdyti iki projekto sutarties įsigaliojimo dienos, pareiškėjo patirtos išlaidos galės būti kompensuojamos projekto finansavimo lėšomis, jeigu jos atitiks tinkamoms finansuoti projekto išlaidoms nustatytus reikalavimus.

14. Projektų veikloms ir jungtinio projekto projektams įgyvendinti taikomi supaprastintai apmokamų išlaidų dydžiai

- 14.1. Supaprastintai apmokamos išlaidos yra tinkamos finansuoti, jei galimybė jas apmokėti supaprastintai iš anksto (iki projekto sutarties sudarymo) yra įtraukta į Supaprastintai apmokamų išlaidų dydžių registrą, skelbiamą Europos socialinio fondo agentūros interneto svetainės www.esf.lt skiltyje „Metodinės pagalbos centras“.

14.2. Supaprastintai apmokamų išlaidų dydžiai gali būti įtraukti ir laikotarpiu po projekto sutarties pasirašymo iki projekto veiklų pabaigos, bet ne vėliau kaip iki 2028 m. gruodžio 31 d.

14.3. Projektų įgyvendinimo metu administruojančiai institucijai ar audito institucijoms nustačius, kad fiksuotosios sumos ar fiksuotosios normos buvo netinkamai nustatytos, patikslinti dydžiai ar jų taikymo sąlygos taikomi projektų veiksmų, vykdomų nuo dydžių ar jų taikymo sąlygų patikslinimo įsigaliojimo dienos, išlaidoms apmokėti.

☐ Indeksuojama ☒ Neindeksuojama				
Veiklos ir (ar) išlaidos, kurioms taikomi supaprastintai apmokamų išlaidų dydžiai	Supaprastintai apmokamų išlaidų dydžio kodas	Supaprastintai apmokamų išlaidų dydžio versija	Supaprastintai apmokamų išlaidų dydžio pavadinimas	Papildoma informacija
Netiesioginės išlaidos	FN-01	01	Iki 7 proc. netiesioginių išlaidų fiksuotoji norma	7 proc.
Privalomų matomumo ir informavimo priemonių apie Europos Sąjungos fondų investicijų veiklas išlaidos	FS-01-01	03	Įgyvendintų privalomų matomumo ir informavimo priemonių apie Europos Sąjungos fondų investicijų veiklas fiksuotoji suma, pirmojo rinkinio FS be PVM	Įgyvendinamų privalomų matomumo ir informavimo priemonių apie Europos Sąjungos fondų investicijų veiklas išlaidų fiksuotųjų sumų nustatymo tyrimas (skelbiama interneto svetainėje esinvesticijos.lt)
	FS-01-02	03	Įgyvendintų privalomų matomumo ir informavimo priemonių apie Europos Sąjungos fondų investicijų veiklas fiksuotoji suma, pirmojo rinkinio FS su PVM	
	FS-01-03	03	Įgyvendintų privalomų matomumo ir informavimo priemonių apie Europos Sąjungos fondų investicijų veiklas fiksuotoji suma, antrojo rinkinio FS be PVM	

	FS-01-04	03	Igyvendintų privalomų matomumo ir informavimo priemonių apie Europos Sąjungos fondų investicijų veiklas fiksuotoji suma, antrojo rinkinio FS su PVM	
Kasmetinių atostogų išmokų išlaidos	FN-05-01	01	Fiksuotoji norma, taikoma, kai priklauso 20 d. d. (jeigu dirbama 5 d. d. per savaitę) arba 24 d. d. (jeigu dirbama 6 d. d. per savaitę) kasmetinės atostogos	Kasmetinių atostogų išmokų fiksuotųjų normų nustatymo tyrimas (skelbiama interneto svetainėje esinvesticijos.lt)
	FN-05-02	01	Fiksuotoji norma, taikoma, kai priklauso nuo 21 iki 25 d. d. (jeigu dirbama 5 d. d. per savaitę) arba nuo 25 iki 30 d. d. (jeigu dirbama 6 d. d. per savaitę) kasmetinės atostogos	
	FN-05-03	01	Fiksuotoji norma, taikoma, kai priklauso nuo 26 iki 30 d. d. (jeigu dirbama 5 d. d. per savaitę) arba nuo 31 iki 36 d. d. (jeigu dirbama 6 d. d. per savaitę) kasmetinės atostogos	
	FN-05-04	01	Fiksuotoji norma, taikoma, kai priklauso nuo 31 iki 36 d. d. (jeigu dirbama 5 d. d. per savaitę) arba nuo 37 iki 42 d. d. (jeigu dirbama 6 d. d. per savaitę) kasmetinės atostogos	
	FN-05-05	01	Fiksuotoji norma, taikoma, kai priklauso nuo 37 iki 39 d. d. (jeigu dirbama 5 d. d. per savaitę) arba nuo 43 iki	

			47 d. d. (jeigu dirbama 6 d. d. per savaitę) kasmetinės atostogos	
	FN-05-06	01	Fiksuotoji norma, taikoma, kai priklauso 40 d. d. (jeigu dirbama 5 d. d. per savaitę) arba 48 d. d. (jeigu dirbama 6 d. d. per savaitę) kasmetinės atostogos	
	FN-05-07	01	Fiksuotoji norma, taikoma, kai priklauso nuo 41 d. d. (jeigu dirbama 5 d. d. per savaitę) arba nuo 49 d. d. (jeigu dirbama 6 d. d. per savaitę) kasmetinės atostogos	
Privačių juridinių asmenų projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio išlaidos	FĮ-39-01	02	Privačių juridinių asmenų projektą vykdančio personalo vienos valandos darbo užmokesčio fiksuotasis vieneto įkainis I, R, S, A, N, L, E, H, F, G, P ekonomikos sektoriams pagal EVRK 2 klasifikatorių	Privačių juridinių asmenų projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio fiksuotųjų vieneto įkainių nustatymo tyrimas (skelbiama interneto svetainėje esinvesticijos.lt)
	FĮ-39-02	02	Privačių juridinių asmenų projektą vykdančio personalo vienos valandos darbo užmokesčio fiksuotasis vieneto įkainis C, Q, B, D, M ekonomikos sektoriams pagal EVRK 2 klasifikatorių	
	FĮ-39-03	02	Privačių juridinių asmenų projektą vykdančio personalo vienos valandos darbo užmokesčio fiksuotasis vieneto įkainis K ir J ekonomikos sektoriams pagal EVRK 2 klasifikatorių	

Projekto veiklas vykdančių savanorių savanoriškos veiklos nepiniginio įnašo dydis	FĮ-47-01	02	Projektą vykdančio personalo savanoriško darbo valandos fiksuotasis vieneto įkainis	Projektą vykdančio personalo savanoriško darbo įnašo fiksuotojo vieneto įkainio nustatymo tyrimas (skelbiama interneto svetainėje esinvesticijos.lt)
Privatinių juridinių asmenų ir viešojo valdymo institucijų projektų dalyvių darbo užmokestis	FĮ-08-01	02	Privatinių juridinių asmenų projektų dalyvių darbo užmokesčio fiksuotasis vieneto įkainis I, R, S, A, N, L, E, H, F, G, P ekonomikos sektoriams pagal EVRK 2 klasifikatorių	Privatinių juridinių asmenų ir viešojo valdymo institucijų projektų dalyvių darbo užmokesčio fiksuotųjų vieneto įkainių nustatymo tyrimas (skelbiama interneto svetainėje esinvesticijos.lt)
	FĮ-08-02	02	Privatinių juridinių asmenų projektų dalyvių darbo užmokesčio fiksuotasis vieneto įkainis C, Q, B, D, M ekonomikos sektoriams pagal EVRK 2 klasifikatorių	
	FĮ-08-03	02	Privatinių juridinių asmenų projektų dalyvių darbo užmokesčio fiksuotasis vieneto įkainis K ir J ekonomikos sektoriams pagal EVRK 2 klasifikatorių	
	FĮ-08-04	02	Viešojo valdymo institucijų projektų dalyvių darbo užmokesčio fiksuotasis vieneto įkainis R, L, N, G, P, S, E, A, C ekonomikos sektoriams pagal EVRK 2 klasifikatorių	
	FĮ-08-05	02	Viešojo valdymo institucijų projektų dalyvių darbo užmokesčio fiksuotasis vieneto įkainis H, Q, F, O, D, M ekonomikos sektoriams pagal EVRK 2 klasifikatorių	

	FĮ-08-06	02	Viešojo valdymo institucijų projektų dalyvių darbo užmokesčio fiksuotasis vieneto įkainis J ir K ekonomikos sektoriams pagal EVRK 2 klasifikatorių	
Bendrųjų įgūdžių mokymų dalyvio vienos mokymų valandos išlaidos	FĮ-74-01	2	Bendrųjų įgūdžių mokymų dalyvio vienos mokymų valandos fiksuotasis vieneto įkainis, be PVM	Bendrųjų įgūdžių mokymų dalyvio vienos mokymų valandos fiksuotojo vieneto įkainio nustatymo tyrimas (skelbiama interneto svetainėje esinvesticijos.lt)
	FĮ-74-02	2	Bendrųjų įgūdžių mokymų dalyvio vienos mokymų valandos fiksuotasis vieneto įkainis, su PVM	
Projekto dalyvio ir (arba) projektą vykdančio personalo tarpmiestinės kelionės išlaidos Lietuvoje	FĮ-58-01	2	Projekto dalyvio ir (arba) projektą vykdančio personalo tarpmiestinės kelionės išlaidų Lietuvoje fiksuotasis vieneto įkainis, apmokamas už nuvažiuotą 1 km, be PVM	Projekto dalyvio ir (arba) projektą vykdančio personalo tarpmiestinės kelionės išlaidų Lietuvoje fiksuotojo vieneto įkainio nustatymo tyrimas (skelbiama interneto svetainėje esinvesticijos.lt)
	FĮ-58-02	2	Projekto dalyvio ir (arba) projektą vykdančio personalo tarpmiestinės kelionės išlaidų Lietuvoje fiksuotasis vieneto įkainis, apmokamas už nuvažiuotą 1 km, su PVM	